

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FO-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Ruhagondok.

A m. kir. csendőrség mindig híres volt kifogástalan, tetszetős megjelenéséről, mégsem tulajdonított soha nagyobb jelentőséget a külsőnek, mint amekkorát megérdemel. Mi nem helyezkedtünk soha arra a kényelmes álláspontra, hogy ruha teszi az embert, mert tudtuk mindig, hogy az csak részben igaz. Az embert sok minden teszi, elsősorban a szilárd jellem, a kiegyensúlyozott lélek, a tudás. A külső csak ezeknek a belső értékeknek a velejárója. Ez a belső érték az, ami ott világít a csendőr szemében, kiül az arcára, biztossá teszi mozdulatait és kifogástalanná öltözködését akár a hosszú közös asztal mellett írja a fogalmazványokat, akár messze erdők-mezők ösvényén portyázik, vagy szolgálaton kívül lép ki a laktanya kapuján. Mindig és mindenütt megkapó ez a kép: a külsejére adó katona képe, mely mindig a legszebb volt és az is lesz a világ minden táján.

A testület tekintélyének megteremtésében és fenntartásában nem kis része volt és van ennek a magára adó katonás külsőnek, a ragyogó tisztaságnak, a jól vasalt ruhának, a testre szabott zubbony-nak. Ruházattal való ellátásunk rendszere olyan, hogy ezt a szükségletet kielégíthesse. Rendes viszonyok között nincs is ebben hiba, ami ruhát és felszerelési cikket a csendőr kap, az észszerű kezeléssel az öltözetet emésztő nehéz csendőri szolgálat mellett is elég arra, hogy a csendőr a külső megjelenésével is méltóan képviselhesse az államhatalmat. Ma azonban megnehezedett a helyzet. Az anyaghiány, a beszerzési nehézségek meglassítják az ellátást s a vezetőség minden gondoskodása mellett is előfordulhat, hogy átmenetileg kevesebb ruházattal kell beérni. De a csendőr külseje ebben az átmeneti időszakban sem veszíthet megszokott csinoságából. A ruházatkodás gondjaiból ez a kötelesség a csendőrré hárul.

Bármilyen gondosan kezelte mindig a csendőr a ruháját, ezzel nincs kimerítve a kímélet még nagyobb lehetősége. Nincs az a gondosság és ügyeskedés, melyet fokozni ne lehessen, ha kell. Egész kicsinységeken fordul meg az ilyesmi. Megfigyelhet mindenki, hogy vannak olyan emberek, akiket valósággal ég a ruha. Ezzel szemben a másik évekig

viseli ugyanazt a ruhadarabot, mégis ép, kifogástalan. Nem ördöngösség ez, de meg van a titka. Ez pedig egyszerűen az, hogy tekintetbe kell venni a ruha anyagát alkotó kis szálacskák teherbírását. Aki mindennek nekitámaszkodik és dörzsölődik, ami a közelében akad, aki csúszkál a padon, súrolja könyökével az asztalt, az valósággal leráspolyozza ezeket a szálacskákat. Ha naponta csak néhány ilyen felesleges súrlódástól kíméljük meg a ruhát, máris igen meghosszabbítjuk az élettartamát. Önfegyelem dolga az egész.

A külső szolgálatban már nehezebb a helyzet, ott nagyobbára a csendőrtől független behatások támadják a ruházatot, mégsem mondhatja senki, hogy a kímélet ott is nem lehetséges.

Ami pedig a ruházat életének meghosszabbítását illeti, a kímélet mellett a helyes kezelés a legkövetkezőbb orvosság. Valósággal megfiatalítja ez a ruhát. Az óvatos, szál irányában történő kefélestől kezdve a vasaló gyöngéd kezeléséig sok fogása van ennek, amit az öregek régi tapasztalatként adnak tovább a fiataloknak, de ami ott van minden örsön írásban is. Mert a csendőrruha életére mindig vigyázni kellett. Ez az élet viszontagságos és mostoha, gyakori eső, sár, por, nap, tépő ágak, súrló füvek eszik, marják, fakítják. Hogyne kellene hát jobban gondját viselni, mint a könnyebb életet szolgáló ruhának. Természetesen egy sorban áll a ruhával a csendőr dísz: a tollas kalap, azután a lábbeli, a szíj-jázat és mindazok a szerelvényhez tartozó cikkek, melyek együtt adják a katonás külsőt. Ezeket épúgy kell kímélni és szorosan a szabály szerint kezelni, mint a ruhát, mert pótlásuk részben még amannál is nehezebb.

Ma különösképpen fontos, hogy megválogassuk az alkalomhoz a ruhát, vigyázva arra, hogy az emberek szeme elé minden csendőr egyformán kerüljön: kifogástalanul! Otthon és a köpeny alá a kopottabb ruha való s ha erre több folt is kerül most már, mint eddig, tisztasága és vasaltsága csak olyan maradhat, mint új korában volt. Ezen a gondosságon fordul meg, hogy lehetnek-e ruhagondok s meg-sínyli-e a csendőr külseje a nehezebb átmeneti időszakot, vagy nem. És még valamin: a parancsnok befolyásán és az alárendelt megértésén.

Végül azt kívánjuk még megemlíteni, hogy a közellátásügyi miniszter úr nem első ízben említette már a kifordított ruha idejének elérkezését, amivel a legilletékesebb helyről hívták fel a figyelmet a ruhával való takarékoság szükségességére.

Jegyzetek a határszéli szolgálathoz.

Írta: KULTSÁR LAJOS őrnagy.

Békében is nehéz szolgálat a határszéli őrsöké, hát még háborúban! Ilyenkor megelégnék az alattomos munka a határok mentén, kémek, merénylők, szökevények, csempészek és egyéb bűnösök surranak ki-be s gyakoriak a határsértések is. Mindez ugyancsak sok munkát és gondot okoz a határszéli őrsőknek. Nem lesz tehát hiábavaló, ha ezek nehéz és sok körülményeket igénylő szolgálatával foglalkozunk, annál is inkább, mert a Szut. 81. §-a csupán általános irányelveket ad erre nézve, lévén maga a határszéli szolgálat szorosan véve a határvadász őrsök feladata.

A határ őrzésére, megvédésére, illetve a határszéli szolgálat ellátására *elsősorban* a határvadász egységek vannak hivatva, de minthogy ez a szolgálat a közbiztonsági szolgálattól sok vonatkozásban nem választható el, a Szut. 485. pont szerint egyéb teendőik ellátása mellett a határszél közelében fekvő csendőrőrsök is kötelesek abban részt venni.

Ezeknek az őrsőknek a határszolgálattal kapcsolatos tennivalóit három csoportba oszthatjuk:

1. A határ megfigyelése békében.
2. Határbiztosítás (határzár) feszült politikai viszonyok esetén.
3. Határvédelem háborúban.

Ez alkalommal nem az a célom, hogy ezeket a szolgálati feladatokat a részletekbe menően taglaljam, hanem inkább általános érvényű tanácsokat

kívánok nyújtani a határszéli szolgálatban szerzett többéves tapasztalataim alapján.

A jelzett három feladat eredményes teljesítése megköveteli a határvadász egységekkel való tökéletes összműködést, a szoros *szolgálati és bajtársi* kapcsolatok fenntartását. Ez a legelső és legfontosabb követelmény, mely elsősorban a csendőrőrsöket kötelezi, mert hiszen ők kapcsolódnak bele a határvadász alakulatok szolgálatába, az összműködés kezdeményezésének tehát tőlük kell kiindulnia.

Meg kell érteniük, hogy a határszéli szolgálatból a csendőrségre háruló tennivalókat csak a határvadász alakulatokkal karöltve lehet jól megoldani. Ha külön utakon járnak, sokszoros fáradság és fele eredmény a következmény.

Ne idegenkedjenek tehát a határsávban levő csendőrőrsök parancsnokai attól, hogy az őrskörleltükben fekvő határvadászőrsök parancsnokait *sűrűn*, minden adandó alkalommal felkeressék, velük értekezzenek, megfigyeléseiket kicseréljék, s a szolgálat egyes részleteit megbeszéljék. Kapcsolják be a határvadász őrsöket a határszéli közbiztonsági szolgálatnak mindama ügyes-bajos dolgaiba is, melyekben azok jó szolgálatot tehetnek. Mindenekelőtt a közbiztonsági hírszolgálatra gondolok, de támogatásuk egymást kölcsönösen minden olyan ténykedésükben is, melyben a szolgálatuk természete ezt megengedi. Nem szabad sohasem arra várni, hogy a határvadász alakulat esetleg fiatalabb parancsnoka kezdje meg az érintkezést. Itt nem szeméyi, hanem egyedül szolgálati szempontok az irányadók, ezeket pedig feláldozni, de még csak veszélyeztetni sem szabad érzékenykedés, vagy hatalmi féltékenység

A kísértet.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN.

A dereshajú főtörzsőrmester, — aki mindjárt az erdélyi bevonulás után egy megerősített járőr élén az első portyázó uton volt, — a fenyőerdő szélén megállott. Egy percig szótlanul nézte a természet fenséges panorámáját, aztán a völgybe mutatott:

— Az a keskeny patak a Maros. Túl rajta, az a csillogó fehérség a gyergyói havasok. Jobbra az az alig látható kék vonal a Hargita gerince. Azon is túl van az én szülőfalum... — tette hozzá meghatódva. — Hát nem gyönyörű vidék ez?

A járőr másik két tagja, — egy fiatal csendőr s egy még fiatalabb próbacsendőr, — szemmeláthatóan nem volt így elragadtatva.

— Szép, szép, nem mondom, — törülgette meg verejtékes tarkóját a csendőr, — csak egy kicsit kiveszi a szívst az emberből ez a görbe ország! Mégis csak más a sík Alföldön portyázni!

A próbacsendőr semmit se szólt, csak a mosolygása helyeselt.

A főtörzsőrmester kedélyesen nevetett:

— Kinek a pap, kinek a papné! Mindenkinek a legkedvesebb a szülőföldje s az így is van jól. Lám, én egyhuzamban huszonhárom esztendeig szolgáltam azon az irdatlan nagy láposzágon, ott is vertem gyökeret, még egy kis tanyám is van a Tiszaparton, mégis csak idehúz vissza a szívem! El is adok min-

dent s jövők haza, ahogy lehet... No, de ez nem tartozik ide! Indulás!

A járőr meredek lejtőn ereszkedett lefelé a hegyoldalban meghúzódó szalmafedeles viskók irányába.

Az ösvény hirtelen kanyarodott s a borókabokrok mögött cigánytanya tűnt elő. Meztelen és rongyos purdék iramodtak feléjük nagy lelkesedéssel, de egy éles füttyszóra megtorpantak.

— Kezsüket csókolom! — kapta le széleskari-májú, nagy, zsíros kalapját a cigányvajda. — Csak-hogy meggyűttek a mi drága jó mágyár csendér uraink!

A főtörzsőrmester is köszöntötte a vajdát, azután megkérdezte:

— Ki lakik abban a nagy házban? — a fenyőfák között, a faluvégén sárgálló épület felé mutatva.

— Abban bizony a kísértet! — válaszolt az öreg cigány. — Á rossz lélek! — kiáltotta az odasereglettek közül egy tarkaruhás menyecske.

— Kicsoda? — derült a főtörzsőrmester, — aztán mit csinál ott az a kísértet?

— Hárágsik! — volt az aggodalmas felelet. — Ha válaki bé akár menni, úgy nyávog s fúj, mint a vádmácská! Verje meg a Devlát!

De erre már a járőr fiatalabb tagjai se tudták visszatartani a nevetést. A csendőr tiszteletteljesen, de szinte sürgetően mondotta:

— De ezt már megnézzük, úgy-e főtörzsőrmester úr? Ki tudja, milyen bűnügy nyomára jövünk rá!

miatt, aminek katonák között helye nem lehet. A rangban idősebb katona mindenképp feljebbvaló!

A jó határszolgálat második követelménye a B. hálózat tökéletes kiépítése befelé és kifelé egyaránt, úgy, hogy a bűnösök útját és működését a B. egyének segítségével figyelemmel tudjuk kísérni.

A határszélen és annak közelében sok bűnös ember él és mozog, ami nagy körütekintésre int a B. egyének megválasztása terén. Rendszerint pásztorok, vadőrök, kettősbirtokosok, azok cselédsége s ehhez hasonló emberek a csendőr hírforrása, kik maguk is akárhányszor foglalkoznak határszéli ügyekkel (kémkedés, emberek és áruk csempészése, katonaszökevények, orvlövészek rejtegetése, stb.) s így elsőrendű érdekük, hogy a gyanú elterelése végett a közbiztonsági szervek bizalmát élvezzék. Pár évvel ezelőtt egy ilyen egyén hosszú időn át vezette félre az egyik határszéli őrsöt. Mindig biztos értesülései voltak az állatlopásokról és csempészekről s az állítólagos tettesek nevét is tudta, míg végre kiderült, hogy ő a tolvajbanda vezére.

A határszélen különösen áll az a tétel, hogy mindenki gyanús, aki él, tehát megbízni senkiben sem lehet. Minden kapott hírt ellenőrizni kell. Az is fontos, hogy minden érdemleges hírt idejében hozzuk az illetékesek tudomására a hírforrás megnevezésével és annak feltüntetésével, hogy ellenőriztük-e annak valódiságát, vagy sem. Tudnunk kell, hogy egy valótlán határszéli hír könnyelmű továbbadása kellemetlen következményekkel járhat, felesleges és helytelen intézkedést válthat ki a vezetés részéről. Viszont helytelen az is, ha ezt tudva, túlságosan aggályoskodók leszünk. Fontos híreket

— Szeréncsénk van! — ujjongott a pirosképű próbacsendőr. — Mindjárt az első utunkon ilyen titokzatos dologra bukkantunk!.

A főtörzsőrmester elkomolyodott. — Előre! — mondotta keményen. — Csendőr! A ház mögé kerül s meghúzódik a magas fenyő mögött. Szemmel tartja az ablakokat s ha valaki kiugrik, feltartóztatja!

— Igenis! — húzta ki magát a csendőr.

— Próbacsendőr! Mi ketten elülről behatolunk a házba!

A rozsdás vaskapu félig nyitva volt. A főtörzsőrmester s a próbacsendőr kézben tartott puskával átmertek a dudvával benőtt udvaron. Az előcsarnokba vezető rácsos ajtót zárva találták. Miután erőyes zörgetésre se nyitották ki s a többszöri felszólítás is eredménytelen maradt, a főtörzsőrmester az udvaron heverő farakásra mutatott:

— Betörjük!

Néhány alapos döntésre beszakadt a rozoga ajtó. Homályos lépcsőházba kerültek s felmentek a faragásos, nyikorgó falépcsőn. A szobák, termek végesvégig nyitva, kihaltan hallgattak a csukott zsaluk mögött. A csendőrcsizmák dobbanását kísértesen verték vissza a pókhálós falak.

Átkutatták az utolsó mellékhelviséget is, majd a padlás került sorra. Sehol senki. Már csak a pince volt hátra.

Alighogy leindultak a pincegádor kikopott tölgyfagarádicsán, a próbacsendőr hirtelen megérintette a főtörzsőrmester karját.

mindig és idejében jelenteni kell s ha nem volt még idő meggyőződést szerezni a valódiságáról, ezt szintén jelentjük és a lehető leggyorsabban pótoljuk.

Részletesebben kívánok szólni a határszéli megfigyelőszolgálatról. Ennek során

a) fel kell tartóztatni azokat, akik a határt jogosulatlanul átlépik,

b) szemmel kell tartani azokat, akik a határ-széleken, határsávban és annak közelében laknak, különös figyelemmel az alkalmi útilappal, határszéli birtokos-, vagy kettősbirtokos útiigazolvánnyal rendelkezőkre,

c) meg kell figyelni és igazoltatni azokat az idegeneket, akik a határsávban megfordulnak, végül

d) érdeklődni kell a határontúli viszonyok felől abból a szempontból, hogy szolgálati vonatkozásban hasznosítható adatokat kaphassunk (csempészek leleplezése, stb.). Köztudomású, hogy sem ezért, sem más célból nem szabad a határt az ott szolgálatot teljesítőknek átlépniük.

A határ-megfigyelőszolgálat ellátásának egyik módja a határszél portyázása. Ez a szolgálat más körülmények közé állítja a csendőrt, mint a belső területek portyázása. Rendszerint messze lakatlan tereprészekben, nehezen járható utakon, hegygerinceken, erdőkben végzik a járőrök a szolgálatukat, ahol az áttekintés nehéz s a csendőr inkább a fülére, mint a szemére van utalva. Jól fülelni pedig mozgás közben nehéz, így magától adódik, hogy ez a szolgálat sok figyelő, illetve fülelő lesből fog össze-tevődni. A határszél csendjében a csendőr minden

— Ott van valaki! — súgta a fülébe izgatottan.

Csakugyan. A pince sötét torkában, sárgás fényben vigyorgó halálfej jelent meg s alatta fehér lepel imbolygott. Egy pillanat múlva éles nyávogás, majd sziszegés hangzott fel.

— Dobj le azt a kivilágított tökört, meg azt a maskarát, különben lövünk! — reccsent a kemény felszólítás. — Magyar csendőrt nem lehet ilyen ostoba hókusz-pókusszal megijeszteni!

A következő pillanatban kialakult a halálfej s egy alak jelent meg a lépcső legalsó fokánál, szakadozott regáti katonaruhában.

— Ki vagy? Mit keresel itt? — mordult rá a főtörzsőrmester, még mindig célzásra tartott puskával.

De a román katonán az ijedtség legkisebb nyoma se látszott. — Csakugyan magyar csöndérek? Az isten álgya meg magikat! — kiáltotta izes székel szóval s két-három ugrással a főtörzsőrmester előtt termett.

— Hát te magyar vagy? — kérdezte megenyhülve a főtörzsőrmester s leeresztette a puskát. — Mire való ez a komédiázás?

— Hogy magyar vagyok-e? — kérdezte vissza a fiatal legény, — hát mi volnék egyéb az angyalát! Mégpedig háromszéki székel a Feketeügy mellől! Hogy kerültem ide s micsinállok ehejt, annak es sora vagyon!

— No, csak ki vele! — folytatta még mindig tamaskodó hangon a főtörzsőrmester. — Úgy látom,

apró zajt messziről meghall, ezt a szolgálatát az erdőben cserkésző vadász eljárásához hasonlíthatjuk.

Aki igaz úton jár, a határt az előírt helyeken lépi át. Nem úgy a csempész, kóborcigány, kém, futár, büntettes, csavargó, kommunista, orvlövész, politikai menekült, katonaszökevény, stb.; egyszerűen azok, akik az államra és annak közbiztonságára veszélyesek. Ezek rendszerint éjjel, de nappal is, kevésbé ellenőrzött utakon, erdei ösvényeken, úgynevezett csempészeteken közlekednek, éppen ezért ezeknek az utaknak les útján való megfigyelése feltétlenül szükséges. Helytelen azonban, ha csupán az utakat figyeltetjük, a határ minden pontján kell lest tartani, mert számítani kell arra, hogy a határszéli bűnözőknek legalább olyan jó a hírszolgálatuk, mint a csendőröknek.

Ha valahol, úgy a határszéli szolgálatban érvényes a Szut. 472. pontjának az a tétele, hogy a les helyét észrevétlenül kell elfoglalni. A határszéli bűnözők rendszerint felderítőkkal, megfigyelőkkel dolgoznak, kik őket a veszélyre előre megbeszél jellel (füst, madárhang utánzása, stb.) figyelmeztetik s ilyenekül főleg a határon lakó vagy ott foglalatosskodó egyéneket alkalmazzák. Ha nem óvatos a járőr, kárbavész minden igyekezete. De célját veszti a határszéli les akkor is, ha kaptafára húzzuk. Sem a hely, sem az időszak, sem pedig az időtartam tekintetében ne szorítkozzunk a megszokott egy- és ugyanazon eljáráshoz. Általános támpontul említem meg csak, hogy ebben a szolgálatban 1 órás les kevés és a 4—5 órás nem sok. A tapasztalat szerint a határszéli bűnözőknek nyáron 20—23 és 1—4 óra között, télen 17—22 és 3—6 óra között van a

mozgási idejük. 23—1, illetve 22—3 óra között a határszéltől távolabb vonuló közlekedési vonalakon célszerű a les tartása. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy csak éjjel tartsunk lest, mert a határszéli bűnözők kiszámíthatatlanok s ha észreveszik, hogy nappal nincs ellenőrzés, akkor közlekednek. Ismétlem tehát, hogy ebben a szolgálatban nincs sablón, igaz, hogy minden más szolgálatban is káros az.

Sokszor vezet eredményre a gyanús egyének lakása közelében tartott les is.

A határszéli bűnözőkről tudnunk kell:

1. Nagy részük felfegyverzett, mindenre elszánt egyén, ki könnyen nyúl a puskához, hogy megmentse saját bőrét,

2. sokszor meglepően jó, — természetesen hamis, — igazolványokkal vannak ellátva,

3. magas összeköttetésekre, titkos megbízatásra hivatkoznak, ha kézre kerülnek,

4. vakmerő, ravasz, agyafúrt, kész tervvel előálló egyének (eltévedtem a határon, orvosért, bábáért megyek, stb.).

A járőröknek ezekkel szemben minden elővigyázatosság helyén való, a harcserű fellépés csaknem mindig indokolt.

A határszél portyázására kivezényelt járőrnek legalább egyik tagja olyan tökéletesen ismerje a határszél minden pontját, hogy éjjel is könnyen tájékozódni tudjon, nehogy eltévedve, jogtalan határátlépést kövessen el a járőr s kitegye magát annak, hogy a túloldali határőrizeti szervek fogságába essék.

rossz fát tettél a tűzre, azért bujkálsz! De gyere csak a világosságra, hadd nézzek a szemedbe!

Felmentek. A jóképű, mosolygós arcú székelő fiú a napfénytől hunyorogva kezdte el a mondkáját:

— Hát csak így vót istállom. Ahogy meghallam a bécsi törvény híré, úgy otthagytam őket, akárcsak Szent Pál. Bujdostam hazafelé. Nappal az erdőben, éccak a víz mentin. Vaj három, négy napja vetődék ide, de már erőst elehezém. Látom ezt a nagy házat, körüljárom, sehol egy lélek. Ha nem laknak benne, annál jobb — gondolám. Mi tőrés-tagadás, bényomtam egy ablakot, aval bé. Esszekoslatom az egész nagy kastéjt, ecceribe látom, elhordták az írhájokat, akik benne laktak. De kik lehettek? Azt es megtudám még aznap. Az egyik asztalon magyar levelet találtam, abba a leányai igen csak biztaták az édosannyukot, ögyvez Beke Tamásné, hogy mönnyön csak bé Kolozsvárra, amég lehet, a kivonulók meg vannak vadulva, még baja eshetik a birtokon. S met itt nincs, bizonyosan el es mönt idejibe. Így levék én fogadatlan jószágigazgató...

— Magánlaksértést követél el! — csóválta meg a fejét a főtorzsörmeister, — de hát eddig nincs panaszos. Meglehet hogy nem is lesz... no, de folytassad, miért játszottad ki magadat kísértetnek? Mi szükség volt rá?

— Arra biza nagy, őrmester úr! — vakarta meg a füle tövét a székelő, — met alighogy bérendezkedtem nagy pompáson s elverém az éhségöt valami aszalt szilvával, csak látom, hogy erőssen

gyülekeznek a cigányok az udvaron s nezegetnek fel az ablakokra. Éppe estelődött. — Légy résön Áron! — mondam magamnak, — ezek nem jóba járnak! Bizonyosan meg akarják koppasztani a kastéjt! Van ehejt bútor, firhang, szőnyeg éppe elég, ha aranyat-ezüstöt nem es látok sehol!

— A többit már tudom! — mosolygott a főtorzsörmeister. — Gyerekkoromban én is eleget ijesztgettem a játszópajtásokat azzal, hogy a kívájt tőkbe, — melynek héjába száját, ornyilást, szemeket likasztottam, — égő gyertyát tettem s a sötétben feléjük vittem. Úgy látom, hogy ezek a vályogvetők is világga szaladtak tőle!

— Éppe úgy vót, ahogy az őrmester úr mongya! Eggyetlenbe-eccer jöttek, aznap öste. Még a bėjáratí ajtót es kinyitám nekik, hogy aval se fáradozzanak. Csak látták vóna az urak, mikó bé-sompojogtak s én ahajt fogadám őket nagy pompáson az egyik szoba közepibe... ojan futást még nem látott a világ!

A csendőrök jóízűen nevettek. A próbacsendőr lelkesen nézett a székelő legényre. Látszott a szeméből, hogy szinte irigyi, hogy nem ő volt ennek a jól végződött, de nem éppen veszélytelen kalandnak a hőse.

— Derék fiú vagy! — veregette meg a székelő fiú vállát a főtorzsörmeister. — Most már elhiszem, hogy jól jószágigazgatóskodtál... de azért lássuk csak azt a levelet s mutasd a román katonakönyvedet is! Mert nem elég hinni, meg is kell bizonyosodni mindenről!

Bálint főtörm. felv

A határsáv (Szut. 393/2.) sűrű portyázása és ellenőrzése épp olyan fontos, mint a határszélé, sőt bizonyos szempontból még fontosabb, mert ez a terület a határvadász alakulatok ellenőrzési köréből már nagyrészt kiesik.

A határsáv razziaszerű gyakori átfésülése, karöltve más közbiztonsági és határőrizeti szervekkel, nagyban hozzájárul a határsáv „tisztántartásához”. Ennek különös jelentősége van háborús viszonyok között és barátságtalan államok felé. Eredménye attól függ, hogy milyen alapossggal és gondos tervszerűséggel készítjük elő.

A határbiztosítás és a határvédelem megszervezése a tiszti parancsnokságok feladata, ezekre nézve az őrsparancsnokságok idejében parancsot kapnak. Állandó kötelesség gyanánt tartásuk azonban az őrsök szemelött, hogy minden határsértés alkalmával siessenek a rendelkezésre álló erővel a határvadász őrsök segítségére és a harcizaj irányába előnyomulva, támadják a határt átlépő ellenséget oldalba vagy hátba.

Gyönyörű a határszéli őrsök hivatása. Rendes csendőri teendőik mellett rájuk hárul az a feladat is, hogy éberségükkel felfogjanak már a határsávban — ebben a nagy szűrőben — minden befelé irányuló káros, veszedelmes, ellenséges igyekezetet. Lángoló hazaszeretetük és elszántságuk záloga annak, hogy ez az ezeréves magyar föld virágozhassék, ez pedig mindenért kárpótolja őket.

A csendőr a falu egészségügyének szolgálatában.

Írta: HAVAS IMRE dr.,

m. kir. közegészségügyi főfelügyelő a belügyminisztérium egészségügyi igazgatási osztályában.

(Második közlemény.*)

Az egészségre leselkedő állandó veszedelmeket ott kell keresnünk, ahol az emberek életük legnagyobb részét töltik. Ezek a helyek a lakás, a munkahely, azoknak közvetlen környezete (udvar, kerti részek, közvetlen szomszédságok) és az a távolabbi környezet, melyet az a község, város jelent, amelyben az emberek élete zajlik. Az egészségártalmak egy része csak az egy-egy házban, egy-egy lakásban lakókat fenyegeti, másik része azonban veszélyezteteti a családon kívül állókat, legfőképp a szomszédokat is. Ez alkalommal azokról az ártalmakról lesz szó, amelyek, bár az ember közvetlen környezetében találhatók, mégis távolabbi kihatásaik lehetnek és legalább is a szomszédságot érintik. Ezek az ártalmak túllépnek a lakások falaira és inkább a házak körül, az udvarokban, kertekben utcarészekben találhatók.

Maguk a veszedelmek legtöbbször tudatlanságból, nemtörődomségből, de néha rosszakaratú mu-

* Első közleményt lásd a f. évi 18. számunkban. Szerk

lasztásból erednek. Valamennyiükre jellemző, hogy a tisztaságról alkotott fogalmainkkal nem egyeznek és azoknak megszegését jelentik. Vannak tisztasági követelmények, amelyek épp azért, mert áthágásaik más emberek egészségét veszélyeztetik, nem tekintethők csak az egyén saját ügyének, hanem jelentőségüknél fogva közügyggyé váltak. A hatóság a tisztaságnak mindenki által követendő szabályait az 1876. évi XIV. törvénycikk, valamint a későbbi miniszteri rendeletek alapján helyi szabályrendeletben állapítja meg. Ez azt jelenti, hogy a köztisztaságra vonatkozó helyi szabályokat tulajdonképpen mindenkinek ismernie kell, de főként azoknak, akik annak végrehajtását teljesítik, vagy annak teljesítését ellenőrzik. Nem kétséges tehát, hogy a m. kir. csendőrség tagjainak a helyi szabályrendelet idevágó rendelkezéseit jól kell ismerniök, nemcsak azért, mert a csendőrség helyi rendészeti ügyekben a községi közegeket felügyeli és támogatja, hanem elsősorban azért, mert az egészségügy a nemzet életében egyik legfontosabb tényező!

Amint már említettük, a köztisztaság fenntartására vonatkozó alaptörvényünk (1876:XIV. t.-c.) a közegészségügyi hatóságot felhatalmazza arra, hogy mindazt, ami a légkört, talajt és vizet tisztátalanná teszi, eltávolíthassa, mindannak a létesítését pedig, ami a közegészségügyet előmozdítja, kényszer útján is eszközölhesse. Ezzel kapcsolatban azonban a hatóságok kötelezettségét is megállapítja, amikor az egészségre ártalmas posványok és mocsarak lecsapolását és kiszáraitását, megfelelő csatornázás készítését és növényzet ültetését rendeli el. Mindezeknek végrehajtására az 1908. évi XXXVIII. t.-c. a helyhatóságot kötelezi s a köztisztaság részletes szabályozására további irányelveket ad. Bizonyos általánosan követendő szabályokat későbbi miniszteri rendeletek rendeltek el.

Ha ezeket a miniszteri rendeleteket nézzük, azt látjuk, hogy a köztisztasági szabályok nemcsak bizonyos helyekre vonatkoznak, hanem azoknak végrehajtásában, fokozottabb ellenőrzésében az évszakokra is tekintettel kell lenni. Ugyanis vannak ártalmak, melyek csak megfelelő meleg időjárás esetén fejtenek ki betegséget okozó hatást és jelentőség nélküliek a fagyos idők beálltával. Vannak ártalmak, amelyek az időjárás kedvezőtlen voltával, tehát a hideggel arányosan nőnek.

Az említett miniszteri rendelkezések közül ki kell emelnünk a 76.769/1918. B. M. számú rendeletet, amely mindazokra a szempontokra kiterjeszkedik, amelyek a köztisztaság fenntartása szempontjából számításba jöhetnek. Ilyen az utcák, utak, terek, kiránduló-, üdülőhelyek, csatornák, árkok, folyókák, olyan középületek, üzletek és üzemek tisztántartása, amelyekben sok ember fordul meg (vendéglők, szállodák, kávéházak, cukrászdák, italmérési üzemek). Az ellenőrző vizsgálatoknak ki kell terjedniök a köz- és magánépületek udvaraira is, ahol különösen az árnyékszékek, a szemét- és trágyagödrök megfelelő voltát és gondozottságát kell ellenőrizni. Különösen nagy jelentőségűnek mondja a rendelet, hogy az ivóvizet szolgáltató források, kutak és berendezések mindennemű szennyeződéstől védve legyenek. Erre vonatkozóan a következőket rendeli: az ivásra használt kutakat városokban lefedve kell tartani, falvakon a merítővedreket olyan keresztpánttal kell el-

látni, amely megakadályozza, hogy a vizet merítő saját edényét a vederbe merítthesse s ezzel a vedret esetleg megfertőzhesse. A kutak környékét fel kell tölteni, nehogy az elölcsozott és beszennyeződött víz a kútba visszafolyhasson. Falvakon azoknak a kutaknak közvetlen környékét, ahova itatásra marhát hajtának — nehogy az állatok a talajt sárrá tapossák —, ki kell kavicsolni avagy kövel, téglával kell burkolni. Tilos az ivásra használt kutak közelében ruhát, vagy edényt mosni. Az ivásra alkalmatlan, szennyezett vizek fogyasztását el kell tiltani, illetve meg kell akadályozni.

Az ivóvizek tisztaságának megőrzésénél nem kevésbé jelentős feladata a hatóságnak az áruba bocsátott élelmiszerek tisztaságának és romlatlan voltának ellenőrzése. E végből különös figyelemmel kell lenni arra, hogy a könnyen romló élelmiszereket árusító üzletekben, árusítóhelyeken (piacok, utcai árusok) a tisztaságot gondosan fenntartsák.

A továbbiakban a rendelet arra utasítja a hatóságot, hogy a vágóhidakat és annak helyiségeit tisztaság szempontjából gondosan ellenőrizze, továbbá azt, hogy a vér, trágya és egyéb hulladék a talajt ne szennyezhesse és bomlásnak indulva, a levegőt meg ne rontsa. Nyilvános helyeken az árnyékszékeket tavasztól ősziig, vagyis a melegebb évszakokban naponta fertőtleníteni kell. Olyan házakban, ahol árnyékszék nincsen, a hatóságnak a háztulajdonost árnyékszék felállítására kell köteleznie. Falvakon figyelemmel kell lenni arra is, hogy a trágyát az utcán és nyilvános helyeken ne rakják le, az udvarokon pedig olyan helyen és a kutaktól olyan távolságban legyen lerakva, hogy a trágyalé a kutak vizét ne szennyezhesse. (10 méter.)

A 90.260/1897. B. M. sz. körrendelet arra utasította a törvényhatóságokat, hogy úgy a vármegyei, mint a megyei városi építkezési szabályrendeleteknek azon rendelkezését, mely szerint közvetlenül a közutak mentére a sertésólak építését megtiltja, szigorúan hajtsák végre s intézkedjenek, hogy udvarokból, istállókból és ólakból a trágyalevet az utakra ki ne vezessék.

Egy további rendelet (14.013/1921. N. M. M. sz.) úgy rendelkezik, hogy száraz időjárásakor az utcákat és tereket naponta locsoitassák. Amennyiben egyes városok, községek erre szolgáló berendezéssel nem bírnának, kötelezni kell a lakosságot, hogy házuknak megfelelő utcarészletét és a ház előtt elhúzódó járdát naponta legalább egyszer maguk öntözzék.

A m. kir. belügyminiszter külön körrendeletben hívta fel a törvényhatóságokat, hogy köztisztasági szabályrendeleteiket vegyék felülvizsgálat alá abból a szempontból, hogy azok megfelelnek-e mindenben a követelményeknek és ha nem, korszerű átdolgozásuk, illetve módosításuk iránt haladéktalanul intézkedjenek. Ez a körrendelet rendelkezett aziránt is, hogy a köztisztasági szabályrendeletekbe okvetlenül fel kell venni egy olyan rendelkezést, amely a nagyközönség részére nyitva álló nyilvános helyiségek tulajdonosait (rendelkezés jogával megbízott üzletvezetőit) kötelezze arra, hogy a közönség használatára rendelt helyiségeket megfelelő számú, lehetőleg vízzel öblíthető higiénikus köpöcsészekkel szereljék fel. Továbbmenően arról is rendelkezett, hogy a szabályrendelet úgy ennek hiányát, mint a gyalogjárók

Felvétel a vonatról.

Bakos Sándor cső. felv.

részére fenntartott járdákra vonatkozó köpködési tilalmat kihágásnak minősítse.

A közuti közlekedés rendjének és közutakon a közrend fenntartásának egységes szabályozása tárgyában kiadott 250.000/1929. B. M. sz. rendelet is tartalmaz köztisztasági és egészségügyi rendelkezéseket. Ilyenek: a járdák tisztántartása (a járdákon tárgyakat, hulladékot elszórni, eldobni, avagy oda szennyes, vagy egészségre ártalmas folyadékot kiönteni tilos), a síkos járdarészek behintése, seprés előtti locsolás, közlekedési eszközökön való köpködési tilalom stb.

Az 50.526/1928. N. M. M. sz. körrendelet részletes utasításokat tartalmaz emberi ürüléknek a közegészségügyi követelményeket kielégítő módon való kezelésére és eltávolítására. Ennek a körrendeletnek lényege, hogy az árnyékszékeket úgy kell megépíteni, hogy azoknak pócegdőre lehetőleg vízhatlan falazatú legyen, nehogy abból szivárgás útján a talaj fertőződhessen. Felépítménye résmentes legyen, tehát jól záró fedéllel el legyen zárva, hogy a pócegdőr tartalmához legyek hozzá ne férhessenek. Szegényebb vidékeken, tanyákon a vízhatlan falazat helyett agyaggal döngölt falú gödör is megfelelő, ha a felépítmény a résmentesség követelményeinek megfelel. Az árnyékszékek kúttól való távolsága legalább 10 méter legyen.

Ha végignézzük a felsorolt törvények és rendeletek rendelkezéseit, azt láthatjuk, hogy azok a köztisztaság bizonyos fokát úgy a közületektől, mint a magánosoktól megkívánják. Bár ezeknek a törvé-

nyeknek és rendeleteknek alapját mindenki érdekét szolgáló egészségvédelmi okok képezik, nem mindenki előtt érthetőek ezeknek az intézkedéseknek végső okai. Ezt bizonyítja többek között az a tény is, hogy falusi, de különösen tanyai házak nagy részében még ma sem találunk árnyékszékeket. Ahhoz, hogy ezeket az ember egészségvédelméhez nélkülözhetetlen közegészségügyi intézkedéseket végrehajthassuk, azokat okszerűvé és észszerűvé kell tennünk azok előtt, akikre elsősorban vonatkoznak. Az alábbiakban fel fogjuk sorolni azokat az okokat, amelyek a köztisztaság fenntartására vonatkozó rendelkezések kiadását elsősorban szükségessé tették.

Induljunk el az udvarokból. Az udvaron lévő szemét, trágyarakás nemcsak kellemetlen bűzt áraszt, ami miatt a lakás ablakait verőfényes szép időben zárva tartják, hanem kitűnő szaporodóhelyet adnak a legyeknek, amelyek hol a trágyadombon, hol a rosszul épített árnyékszék pócegdőrében, hol pedig a konyhában az ételen, vagy a csecsemő szópókáján mászkálnak. Egy nyári zápor elég ahhoz, hogy az udvart trágyalével áarassa el, amelyből jut néha a rosszul épített kút vizébe is. Mindezek a bajok nemcsak annak a háznak a bajai, amelynek udvarán találjuk, de a bűz a szomszédot is meggátolja abban, hogy ablakát kinyissa, a trágyalé az ő udvarába is átfolyik, a legyek meg éppenséggel nem tekintik kötelező határnak az udvarok közt levő kerítést.

Egy-egy szennyezett vizű kút vize lehet egy-egy család veszedelme, de ha elgondoljuk, hogy pl. ilyen

házból tej kerülhet piacra és hogy a tejcsedényeket a fertőzött kút vizével mossák (vagy a tejet azzal hamisítják), akkor könnyen beláthatjuk, hogy egy magánkút is széleskörű közegészségügyi veszélyt jelenthet.

Ha csak a legyek elszaporodását és a kutak fertőzöttségét vesszük tekintetbe, hazánkban súlyos ezrekre menő megbetegedés okát találhatjuk meg benne. A betegségek keletkezésének nagy részét, melyek különösen a melegebb évszakokban okoznak sok megbetegedést, az ivóvíz, az élelmiszerek, az edények és az azokat kezelő személyek kezének tisztátalanságára vezethetjük vissza, amihez még hozzájárul a legyek közvetítő szerepe. Ezek a betegségek az ártatlannak ismert nyári hasmenésen kívül a vérhas és a tífusz. Ezek a betegségek egyik emberről a másikra terjednek, ezért fertőző, vagy ragályos betegségeknek is nevezzük őket. A fertőzés anyaga (szabad szemmel nem látható gombaféleségek: baktériumok) a beteg ember ürülékeivel, de igen sokszor egészségesnek látszó ember ürülékeivel kerül napvilágra. Az említett betegségeknek az elterjedése most már attól fog függni, hogy a kórokozók, illetve az emberi ürülékek mennyire szóródnak szét és párányi részecskéi a kézről, a légy lábairól, a szennyezett vízből milyen gyakran kerülhetnek más ember ételébe és italába. A köztisztaság fenntartására irányuló minden intézkedés, amely az ivóvíz tisztaságát, a legyek számának csökkentését és a forgalomba kerülő élelmiszerek tisztaságát igyekszik biztosítani, mindazt a célt szolgálja, hogy az emberi ürülékek szétszóródását és más emberbe kerülését a lehető legnagyobb fokban megátolja. Nem hiszem, hogyha a fertőzésnek ezzel a lehetőségével és útjával mindenki tisztában lenne, akadna ember, aki udvarát, árnyékszéket, kútját rendbe ne hozná. Mert aki ezek ellen az egyszerű köztisztasági szabályok ellen vét, sohasem tudhatja, mikor okozza embertársainak halálát.

A fent elmondottak alapján sokszor célravezetőbbnek látszik a köztisztasági kihágást elkövető személy felvilágosítása, oktatása, mint a legszigorúbb büntetés, mert az tudatlanságában a rendeletben felesleges szigort lát, a büntetésben pedig igazságtalan zaklatást érez. Természetes, hogy az egészségügyi hatóságok sem annyi idővel, sem annyi személylyel nem rendelkeznek, hogy a közigazgatási eljárások helyett az oktatás útját válasszák. Ezért csak a kirívó hibák kerülnek legtöbbször orvoslásra, míg egy-egy község általános köztisztasági képe hosszú idők alatt alig változik. A legnagyobb segítség, amit a m. kir. csendőrség a hatóságok ezirányú munkájában nyújthat, a nyilvánvaló és feljelentést kívánó kihágások üldözése mellett leginkább a nem lankadó figyelmeztetés és jóindulatú felvilágosítás. Célravezetőbb, ha kisebb kihágásokat is csak hiábavalónak bizonyult felvilágosítás és figyelmeztetés után jelent fel a járőr, mert a cél: a megelőzés.

Most, amikor az őszi munkák lassan véget érnek és a férfinép többit forgolódik a ház körül, mint a földeken, amikor a ház körüli munkák is sorra kerülnek, ez az alkalmas idő arra, hogy figyelmeztessünk mindenkit, milyen kötelezettségek terhelik őket

Bálint főtörm. felv.

embertársaik egészségvédelmével kapcsolatban. Az otthon időző férfinépnek nem jelent nagy és megterhelő munkát, ha megfelelő szemét- és trágyagyűjtő gödröt ás, ha a kút környékét feltölti és rendbehozza, ha az árnyékszéket kijavítja, vagy ha nincs, megépíti, szóval mindazt elvégzi, ami egyébként is törvényszabta kötelessége lenne. Az őszi esőzés az agyagos talajon épült falvakban megduzzasztja a sarat, járhatatlanná teszi az utcákat és a falu lakosait elzárja a világtól. Ebben az elzárt világban fáradhatatlanul és nap-nap mellett járja útját a magyar csendőr. Ha valakinek szavára hallgat a falu népe, úgy elsősorban a csendőr szava az. Ezért tartottuk időszerűnek, bár a jövő nyáron esedékes egészségvédelem előkészítését szolgálja ez, hogy már most felhívjuk a falvakat járó, minden házba betekintő, népünk sorsát szíven viselő csendőrök figyelmét azokra a hiányokra, amelyeknek pótlásában a kerítésen át nyújtott figyelmeztető szavával, de egyszersmind tekintélyével is legeredményesebb előmozdítója lehet a hatóságok ezirányú munkájának. Ha csak ennél az egyszerű kérdéssel, vagyis a házkörnyék tisztaságánál maradunk is, az erre vonatkozó helyi rendészeti intézkedések végrehajtásával nemcsak azt érhetjük el, hogy a nyáron esedékes vérhas- és tífusz-betegek számát csökkentjük, hanem a hótakaró alól kiolvadó magyar falu képét is meg tudjuk változtatni, amely rendben, tisztán és egészségesen fogja várni a beköszöntő tavaszt!

PORTYÁZÁS

A kényelmet túlságosan és erőszakosan követelő öregemberekről írtunk egyik utóbbi számunkban. Azokról az öregekről, akik komótosabb versenyt futásban díjat nyernének még, a törzsvendéglőig a sáros járda se fárasztja őket, de otthon nem hajlandók semmiféle cselekvésre és mozdulatra, még a legapróbb kényelmi feladatokra sem, mert elvet csinálnak belőle, hogy ők megöregedtek és a kényelem nekik egészen a csutoratisztogatásig egyszerűen dukál.

Ezek az öregek már nem dolgoznak, nem szolgálnak, hanem a nyugdíjukból vagy más módon szerzett jövedelmükből élnek. Erejük lenne hozzá elég, hogy családkörül, otthoni feladatokban hasznosítsák magukat, de elvből nem tesznek semmit. Ezeket állítottuk szembe azokkal az igazi öregekkel, akik már csakugyan fáradtak, csakugyan nehezen mozdulnak, mégis fürgéskednek, s ha már másoknak nem segíthetnek, legalább a maguk apró mindennapi szöszmötölésüket a maguk erejéből iparkodnak megcsinálni.

Azt akartuk kidomborítani, hogy az emberi vénások egyik legértékesebbike a tevékenykedés. Ismerünk szorgalmas, hasznos öreget és ismerünk lusta, haszontalan fiataalt. A tevékenykedés motorja nem az életkor szerint dolgozik vagy nem dolgozik az emberben, mert az egyéniség dolga. A lusta fiatal valahogyan elvergődik az ötvenes évekig, akkor aztán megáll és azt mondja, hogy most már megvan a szabályos jogcíme is ahhoz, hogy ezután már igazán és nyíltan, sőt hangosan semmit se csináljon. Az így megöregedett és az öregkort erre alapozó embereket bizony nem szeretjük.

Annál jobban a tisztas, tevékeny öregeket s ha már a másik fajtával kádósabban foglalkoztunk, nézzük meg a derék öregeket is közelebből. Ezek a fiataalkort becsületes szorgalommal átdolgozták. Akárhányszor a többiek porcióját is vállalták, csak-hogy a munka meglegyen. A tevékenység motorja vitte őket jóformán pihenés nélkül s az évtizedek elrepültek fölöttük anélkül, hogy istenigazából kislustálkodták volna magukat.

Igy mentek bele az öregkorba, amikor már a testi és szellemi fáradtság rákényszerítette őket, hogy a tollat vagy más munkaszerszámot letegyék. Ezeké az igazi öregeké minden tiszteletünk s azt mondanunk sem kell, hogy ezek vannak többségben, ők teszik az öregemberek zömét, a másik csoport a kivétel. A kellemetlen kivétel, ami azonban az öregek általános tiszteletét is érintheti.

Nézzük mármost, hogyan vannak ezzel a fiatalok. A fiatalságban duzzad az erő s az erőben a bátorság és önbizalom bőven, néha túlbőven. A fiatalság könnyen hajlik arra, hogy önző és kegyetlen legyen. Többnyire két fiatal erő mérkőzik így egymással, de néha a túlzott erő nekiront az öregeknek is. Ez nem mindig egyenlő feltételekkel vívott harc, mert az öregek bölcs türelme és megbocsátó, megértő élettapasztalata sokszor vállalja inkább a csendes visszavonulást, mint a kemény visszacsapást. Ezzel a bölcs türelemmel sok fiatal visszaél, mert gyengeségnek nézi. Könnyű zsákmánynak, olcsó győzelemnek.

A fiatalság hajlamos arra, hogy csak a maga tetteit, a más értékeit, az öregek érdemeit és áldozatait, a tegnapot észre sem veszi, vagy ha észreveszi, ösztönösen kisebbiti az értékét, mert ezzel is önmagát akarja kiemelni. Amit a fiatalság maga körül felépítve lát, az mind az öregek műve. A fiatalnak csak tovább kell építenie, mégis az önmaga művének nézi az egészet.

Vigyázzunk, mert mindenki megöregszik. Akkor nekünk fog fájni az a mellőzés és elfelejtés, ami a mai öregeknek fáj. Az öszülő fűrtök mögött sok küzdelem emléke és tapasztalat gyümölcse él. Az ember igazán és tisztán ember talán csak az öregedő, meg az öregkorban tud lenni, mert a fiatalság szertelenségeitől és túlzásaitól alig valaki tud mentesülni. Ezt már az élet törvénye szabja meg, ez így természetes és így helyes, de akkor vegyük is észre azt a helyet, ami az öregeket megilleti.

Minden tiszteletünk a megdolgozott, fáradt öregeké, a fáradó öregedőké. Megtisztelő öröm számunkra, ha valami szolgálatot, szíveséget tehetünk nekik. Várjuk és szívesen fogadjuk a tanácsaikat, mert azokból többet tanulunk, mint a magunk nyers kísérletezéseiből. Készséggel viseljük el a korholásukat, mert olyan dolgoktól óvunk, amikkel ők már sokszor találkoztak, megbirkóztak, vagy talán nem tudtak ők sem megbirkózni, mert nem volt mögöttük egy jószándékú öreg, aki az utolsó lépés előtt visszarántotta volna őket a bajból.

Tiszteljük az öregkort, mert az emberi munka és küzdelem legjogosabb és legkevesebb jutalma éppen ez a tisztelet. Elég gyakran látjuk, hogy öreg nyugdíjasokkal szűkrefogott hangon beszélnek a fiatalok. A fiatalság gőgje és vaksága dolgozik ilyenkor. Lehangelő látvány. Jóérzésű ember elszégyenli magát és fut az öreg után, hogy jóvátegye, amit a másik elhibázott. Rendes ember nem ismer fáradságot, ha öregnek kell megtenni valamit.

Néha annyira elburjánzik a fiataalkori önimádat, hogy egymásközt a korosat csak amúgy „öreg”-nek, „öregúr”-nak emlegetik, egy kis mosoly kíséretében. Nem veszik komolyan. Gondolatban már félreállítják az útból, mielőtt még magától félreállítaná az évek múlása.

Valószínű s a tapasztalat is azt mutatja, hogy ezekből a hetvenkedő ifiakból lesznek azok a bizonyos túlkényelmes és túlhangos öregek. Mert az úgy szokott lenni, hogy amit mi másnak nem adunk meg, azt önmagunknak annál lármásabban követeljük.

*

A kakastollas sapkát eleinte nagyon megnézték Budapesten az emberek, most már kezdik megszokni.

Eddig csak a hajtókáról lehetett megismerni a csendőrt, amikor nem tollas kalapban jelent meg az utcán, most már akkor is mindenki tudja róla, hogy csendőr, amikor sapkásan jár. Ha pedig a honvédelmi miniszter úr értékelésének jelét adta azzal, hogy megengedte ennek a kiemelkedő külsőnek rendszerezését, akkor aszerint is kell viselkednünk.

Szolgálaton kívül is messziről látják rólunk az emberek, hogy csendőrök vagyunk. Nem lehet elvegyülni az egyenruhák nagy egyvelegében és tömegében, éppen ezért minden szavunkat és mozdulatunkat most már nem általában az egyenruha, hanem kifejezetten a csendőrség számlájára írják az emberek. Szűkebb lett a kör, amiben csendőr-mivoltun-

kat a közönség szeme elől elvonhatjuk. Utcán, szórakozóhelyeken, vonaton, városban és falun egyszerre minna meg sokasodtak volna a csendőrök, mindig és mindenütt látni közülök néhányat.

Nem azt mondjuk, hogy ezért kell a viselkedésünkre fokozottabban ügyelnünk, hanem csak ezért is. Tőlünk elsősorban a komolyságot várják el az emberek. Fiatal katonáktól az apróbb hanyagságokat és komolytalanságokat még csak tudomásul veszik, de tőlünk nem. Mi nem ujoncok, vagy a leszerelést váró kiszolgált katonák vagyunk, hanem az egyenruhának évtizedekre hivatott viselői és ami ennél is fontosabb talán, a közbiztonság oszlopai, akik a magánéletükben sem lehetnek híg emberek. Komoly, megfontolt viselkedés, udvarias, de nem szószátyár beszédmód, általában nyugodt és szilárd magatartás az, amit a csendőrtől szolgálaton kívül is várnak. Nem nehéz megtartani, mert erre nevelődünk otthon, a lakatnyáinkban is. Akiben pedig eddig volt annyi komolytalanság és könnyelműség, hogy szolgálaton kívül az egyenruha általános számlája terhére itt-ott megfellebbeztek a kifogástalan magatartás parancsáról, ezután vegyék mindig észre sapkájukon a tollforgót és csendőrszámlára ne szaporítsák a kontót.

*

Szaporodnak a csendőrség zárt alakulatai s ezzel egyre több — főleg fiatal — csendőrnek nyílik lehetősége arra, hogy egyideig nem őrsön, hanem századnál teljesítsen szolgálatot. Némelyek azután azt hiszik, hogy ők nem olyan csendőrök, mint az őrsbeliek.

A csendőrség alapszervezete mindig az őrsalózat volt, ma is az s nyilván az lesz lényegében ezután is. A csendőr fogalma hozzánőtt az őrs fogalmához, ami jó egy határig, de azontúl már nem jó. Ki kell emelkednünk a szűk őrs-szemléletből. Ne ijedjünk meg, ha őrsnél nagyobb egységben kell szolgálni. Ettől még éppen olyan csendőrök maradunk, mintha az őrsön lennénk. Nem csak az teszi a csendőrt és a csendőrségi szolgálatot, hogy az őrsalaktanyából kiindulva szolgálati lappal tereptárgyakat portyázzunk, ez az ősi békevilágban elég volt, ma nem elég. A közbiztonsági szolgálat igényei megnöttek, megváltoztak, új feladatok, új szempontok nőttek ki a magyar földről is. Szokjuk meg, hogy őrsnél nagyobb egységek is hasznosíthatók a közbiztonsági szolgálatban s annak a csendőrnek, aki ilyen nagyobb egységnél szolgál huzamosabb ideig, nincs is olyan rossz dolga. Menteseül az őrs-szolgálat sok egyéni terhetől és főleg egyéni felelősségtől, a bajtársi alkalmazkodásban nincs hatodmagához, egészen szűk körhöz köve. A sok csendőr, a nagyobb keret nagyobb lehetőségei között sokat tanulhat, amit az őrsön részben és lassanként elfelejtene.

Nincs tehát okuk semmi búsulásra azoknak, akik nem az őrsökön kezdik meg a csendőrségi szolgálatot. Rendes viszonyok között ez különben is általános, mert előbb mindig az iskola szokott jönni, csak azután az őrs. Csak átmeneti dolog, hogy ma nem egészen így van. Azok a szerencsésebbek, akik mindjárt az iskolán kezdik, mert az őrsre kikerülve már tudnak is valamit és nem állanak ott teljes tájékozatlanságban, ami nem valami kellemes állapot lehet.

Ne búsuljanak hát azok, akik nem az őrsön kezdik a csendőrséget. Majd csinálhatják még azt is ele-

get. Addig is éppen olyan első osztályú csendőrök ők is, mint a többiek.

*

Mintha kevesebb lenne újabban a közéleti panaszkodás. Egy évvel ezelőtt társaságban és bárhol másutt jóformán másról sem beszéltek az emberek, mint erről. Most is szóba kerül, de ritkábban és rövidebbre fogva.

Nemcsak azért van ez, mert a közellátási rendszerünk állandósult, hanem azért is, mert amit az emberek tavaly k. bírhatatlannak láttak, arra ma oda sem figyelnek. Régebben mindenki mindent feketén akart beszerezni, manapság az emberek zöme beéri azzal, amit hatósági úton kap. Nem a lehetőségek lettek nagyobbak, hanem az igények kisebbek.

És nincs baja töle senkinek. Rájötünk, hogy kielégíti az embert a kisebb és silányabb porció is. Átökökünk a szerényebb konyhára és azt mondják, hogy azóta nincs a kórházakban annyi gyomor-bajos.

Semmit sem tud az ember annyira kormányozni, mint az igényeket. Feketézők most is vannak, de ezek is inkább csak az elsőrendű cikkekre korlátozzák még mindig magasabb igényeiket. Igazán kár volt a liter tejfelért, no még egy kiló cukorért, meg valami kis tejszínhabért csavaros utakon lihegni, amikor ügyis mindenki tudta előre, hogy fokozatosan le kell mondania az ilyen csemegés dolgokról. Az volt a legokosabb ember, aki ilyen átmeneti lihegések és hajszák nélkül egyszerűen kimondotta, hogy ezután csak ez és ennyi dukál. pontum. Megvárjuk, amíg megint sokféle és sok lesz.

Az igény a legrugalmasabb gumi. Millimétertől a kilométerig nyúlik és húzódik össze a szerint, hogy mennyit húzunk, vagy eresztünk rajta. Panaszkodó ma is van elég, de ilyen lesz is mindig. Aki nem azt nézi, hogy a természettel okszerűen gazdálkodunk, hogy ami jut, azt zavarok nélkül megkapja. Mindig lesznek emberek, akiknek mindig az kellene, ami nincs. Ezek nem tudják vagy nem akarják tudni, hogy a közellátási politikának nem a kamrák minden mézzel-csemegevel megtöltése a feladata, hanem az, hogy a nemzet nagy egésze megkapja azt, ami az élethez és erőhöz szükséges. Amíg ez mevan, addig jobb közelítésként csak a vakok, vagy rosszhiszeműek beszélhetnek.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében kapható:

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

A megrendelt könyvek árát a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekkszámájára történő befizetéssel kell megküldeni.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás,

úgyszintén a **Próbacsendőrök tankönyve**

elfogyott, rendelést tehát egyelőre nem fogadunk el. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

Tábori csendőreink életéből

Igazoltatás.

Dr. Lépes szds. felv.

Ellenőrzés.

Dr. Lépes szds. felv.

Athaladás partizángyanús területen.

Dr. Rektor fhdgy. felv.

Vonalaink előtt lelőtt repülőgépet kutat át a járőr.

Burányi Lajos törm. felv.

KÉPEK A NAGYVILÁGBÓL

Harc a Fekete-tengerért.

A Fekete-tenger, ez az Atianti-óceántól háromszorosán is elzárt beltenger a második világháborúban is belekerült a küzdelem egyik gyújtóponyjába. Történelme kevésbé ismert, pedig nagy múltja van, érdemes megismerkedni vele.

Krisztus előtt a 600-as években Bizánc volt Alexandria mellett a Földközi-tenger keleti részének legjelentősebb helye. Themistokles görög hadvezér harcaiban, a perzsák hadműveleteiben éppen olyan fontos szerepet játszott, mint a római birodalom kialakulásában. Innen indultak Pompeius hadai a tengeri rablók ellen s a Fekete-tengerbe nemcsak délről siklottak be a büszke római gályák, hanem nyugatról is, ahonnan a Duna hozta őket. Bizánc tengeri hatalma egyre növekedett és Krisztus előtt 467-ben már csaknem 1200 hajója, több, mint 100.000 főnyi legénységgel indult rohamra a vandálok ellen. Bizánc uralkodott a Fekete-tenger vizein és innen indultak ki a keletrómai birodalom hadjáratai a Földközi-tenger birtoklásáért.

A félholdas zászló 1453-ban jelent meg Bizánc — másnéven Konstantinápoly — bástyáin. A katonas, turbános harcos várost Isztambul-nak nevezték ettől fogva... A Fekete-tenger a félhold uralma

alá került. A XIX. századig a II. Mohamed alapította török flotta uralta ezt a beltengert és ez a flotta avatta tengeri hatalommá Törökországot. A Földközi-tenger birtoklása csak átmenetileg sikerült ugyan, de a Fekete-tengeren a turbános hajósok voltak az urak mindig.

1696-ban a felébredt és megerősödött Oroszország Nagy Péter cár alatt birtokbavette Azówt. Ekkor kezdődött meg a harc a Fekete-tenger uralmáért. Erdekes jelenség, hogy mihelyt egy szárazföldi hatalom eléri a tengerpartot: azonnal vágyat érez a tengeri uralomra, dicsőségére és anyagi hasznára. Az oroszok nekifogtak a hajóépítésnek, készült az orosz flotta.

Megindult a vetélkedés a Fekete-tenger uralmáért. Eleinte a törökök győzedelmeskedtek és Azów is visszakerült már az 1700-as évek elején a törökök felségjoga alá, majd az 1736/40-es második török hadjárat után eltűnik az orosz flotta is a Fekete-tengerről. A török azt hitte, hogy a kancsukával hajított orosz gályarabok evezőit nem látja többé a „mare clausum” vizein... Tévedett!

Az 1770-es években Nagy Katalin féktelen uralomra vágyása újra megteremti az orosz flottát, amely most egyszerre kétoldalról: harapófogó-szerűen ront a török tengeri hatalomra. Eszokról a Fekete-tengerről, délről a Földközi-tengerről tűnnek

Erődítmény a Fekete-tenger partján.

fel a cári zászlós hadihajók és a Chios és Tschesme félsziget véglegesen az oroszok birtokába kerül.

Usakoff orosz tengernagy zászlóshajója fedélzetén 1850-ben már a Boszporusz és Konsztantinopoli megrohanásáról tanácskozik tengerészeti vezérkarai, amikor angol futár jelentkezik Szentpétervárról. A „Titkos” jelzésű boríték Anglia tiltakozását tartalmazza az ellen, hogy az oroszok a Földközi-tengerre kijussanak.

Anglia után a cári Oroszország vált a napoleoni hadjáratok lezajlása után a világ legnagyobb tengeri hatalmává. Bár Anglián kívül Franciaország is féltékenyen nézi az egyre jobban fejlődő orosz tengeri hatalmat, mégis ők azok, akik megsemmisítik a török flottát, amely talán ellensúlyozhatta volna az oroszok elhatalmasodását. Az orosz ki is használta ezt az alkalmat, flottája megrohanta a Boszporuszt és Kis-Azsiában orosz tengerész-gyalogság száll partra, hogy „megóvja” Törökországot a felbomlástól. A résen álló Anglia azonban — idegen segítséggel, közte a törökkel — azonnal cselekedett és Sebastopol eleste után megsemmisítette a még meglévő orosz hajóhadat, Oroszország pedig kötelezte magát, hogy nem zavarja többé a feketetengeri vizeket...

Az 1870/71-es német-francia hadjárat után Oroszország úgy érzi, hogy újra elérkezett az idő, amikor „szó lehet” a Fekete-tengerről. Hetedszer is fellángol a harc a török és orosz között s ismét Anglia az, mely már a Dunán is átkelt orosz seregeknek „állj”-t vezényel. Az oroszok nem csüggednek és tessék-lássék engedelmeskednek az angol parancsnak, de már 1886-ban vízrekerülnek azok az első hajók, amelyek Sebastopol és Nikolajew hatalmas hajógyáraiban készültek. A Fekete-tenger az oroszoké lesz! Az első világháború idején már négy hatalmas orosz csatahajó horgonyoz a Fekete-tenger kikötőiben és csak a zseniális Souchon német ellentengernagynak köszönhető, hogy ez a jelentős erő nem tudott egyesülni az entente hatalmak hajóhadával a Földközi-tengeren.

Egy francia közmondás szerint „a tenger nem kívánja az orosz” s ebben az új világháborúban gyakorlatilag el is vesztett a tenger a Szovjet számára. Nem is maradhat a Fekete-tenger orosz kézen, mert ez a tengert környező államok végét jelentené! Fel kell szabadulnia itt is Európának!

Mi lesz Ausztrália sorsa?

A távolkeleti hadműveletek során nem egyszer vetődött már fel ez a kérdés.

Ez a legfiatalabb földrész jóformán kétszáz esztendő alatt fejlődött kőkorszakbeli elzárkózottságból XX. századbeli élettérre s ez meg is látszik rajta. A XVIII. században elvesztett északamerikai területekért csak gyenge kárpótlás volt Angliának Cook felfedezése: Ausztrália. Nem is nagyon törekedett kihasználni, akkoriban megelégedett gyencetelek és büntető-táborok létesítésével és csak az 1830-as években kerül sor a fokozottabb gyarmatosítására. Csak ekkor indulnak meg az angol expedíciók nyugatra és délre, főleg azért, mert a franciák is felfigyelnek a még kihasználatlan lehetőségekre. Csak a XX. század elején alakul ki az ausztráliai

Semleges hajót igazoltatnak németek az Ausztrália körüli vizeken.

államszövetség, amelyhez az első világháború után a Bismarck-szigetek és a Vilmos császár-föld is oda-kerül s birtokába jut 1934-ben a Déli-sarkvidék egy része is. Ausztrália csaknem másfélszer akkora, mint a Szovjetunió európai része, lakossága ellenben alig hétmillió, ez is kedvezőtlen elhelyezkedésű: 60%-a városlakó! Magára a fővárosra: Sidneyre az össznépesség 20%-a esik. Ausztrália földművelő terület: parasztok nélkül...

A nagyobb városok körül középpontok, végtelen kiterjedésű birtokok helyezkednek el: ezek Anglia éléskamrái! Ezeken a technika minden vívmányával folyik a föld kiuzsorázása, kell a gabona a briteknek! A földesurak bent élnek a városokban, a gyér számú földművest semmi sem köti a földhöz, melyből sohasem juthat neki egyetlen darabka sem! Furcsa egy földműves ország ez... Pedig Amerika, Argentina és Kanada után Ausztráliának a legnagyobb a búzatermése, adja a jó föld! Gyapjútermesztés, a rengeteg juh- és marhafarm adta fagyasztott hús a megbízható éleltár fontos rangját adták Ausztráliának Anglia kiszolgálói között. Cserébe persze mindent megkap Angliától, ami csak kell, mondták Londonban, de a szállítási nehézségek ezt a megállapodást is fölborították.

Nem sikerült Ausztráliát „fegyvertárrá” sem alakítani, pedig van itt bőven vasérc is, barnaszén is! Nincs ellenben szakember: mérnök, munkás, hiányzik az iparosodás, ezeket pedig nem lehet márról-holnapra pótolni.

Az emberhiány szinte végzetessé vált Ausztrália sorsában. Még röviddel ezelőtt is teljes biztonságban hitte magát Ausztrália az angol bástyák mögött, csak mikor 1942 március 8-án egész Dél-Szumatra japán kézbe kerül: akkor kezdenek kapkodni védelmük érdekében. A hadműveletek gyorsan következtek egymásután: március végén egész Szumatra japán kézben van, a japán léghaderő rendszeres bombatámadásokat kezd Ausztrália északnyugati kikötői ellen. Ausztrália mozgósít! Elesik Buka, Timor, Celebesz, Jáva, a Karácsony-szigetek. Április elejére japán kézbe kerülnek Észak-Borneó és a Salamon-szigetek is: folvik Ausztrália előterének megtisztítása, a földrész pedig idegesen készül védelmére...

Megvédhető-e Ausztrália a japán inváziótól? Fogas kérdés!

Japán egyre közelebb tolja ugródeszkáit Ausztráliához, az ausztráliai expedíciós haderő pedig messze hazájától küzd Anglia biztonságáért.

Az ausztráliai tengerpart csaknem 14.000 kilométer hosszú. Számos helyén — de különösen az északi részekén — alkalmas partraszállásra. Ha a partraszálláshoz, illetve elhárításhoz feltétlenül szükséges tengeri- és légiuralmat vizsgáljuk, kétségtelen, hogy ez a japánok birtokában van. Es mi a helyzet a szárazföldi elhárítás terén? Körülbelül 20—25 hadosztálynyi erő az, amennyi rendelkezésre áll és amennyit sikerül épségben ide átjuttatni Amerikából. Ha ezt a hadsereget elhelyeznék körül a partokon, majdnem 700 kilométeres darab jutna egy-egy hadosztálynak! Ennek pedig védelmi értéke egyenlő a nullával...

Ha csak a veszélyes zónákat szállnák meg, akkor is gyenge ez az erő a földrész megtartására, hiszen a japánok nem felejtették el az eddig is alkalmazott elvet: **egyidejűleg** több pontot megrohanni! A központiasan visszatartott erőnek a partraszállás helyére való bevetése is megoldhatatlan feladat a nagy távolságok miatt. Nem irigylésre méltó az ausztráliai vezérkar helyzete, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy ez a bizonyos húsz-huszonöt hadosztály jelenleg még nincs meg teljesen és Amerikából még át is kell szállítani. Ehhez az áthajózáshoz igen sok és nagy befogadóképességű szállítóhajó kell s ha ráadásul még gépesített csapatokra is gondolnának, az olaj is feltétlen utánpótlást igényel, mert az aztán nincs itt egy deciliter sem!

Hol van a légierő? Ausztráliában nincs, ezt is hozni kell, utánpótlásáról — emberben, anyagban, de főleg üzemanyagban — egy új hajóhadra volna szükség! Ausztrália flottája kicsi, az amerikai flotta pedig nincs abban a helyzetben, hogy maradéktalanul Ausztrália megvédésére siessen: erről gondoskodtak a németeken kívül a japánok is.

Egyelőre csend van még Ausztrália körül, de azt hisszük, minden ausztráliai érzi, hogy az nem a béke csendje.

v. T. L.

Vízi őrsünk szolgálatából.

Írta: CSUKA LÁSZLÓ őrmester (Siófok).

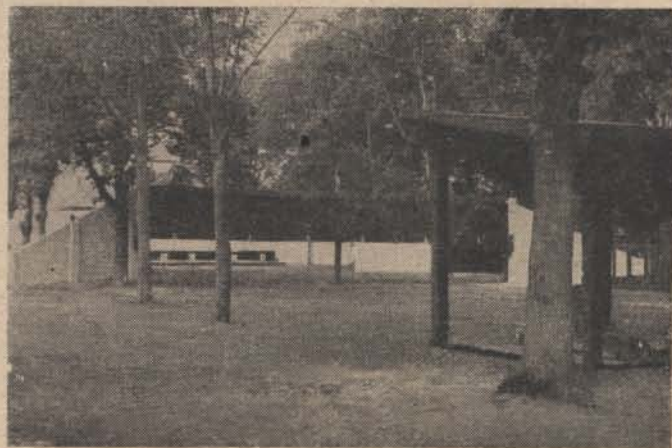
(Mult évi számainkban cikksorozatban ismertettük a közlekedési és vasuti őrsünk szolgálatát, most a siófoki vízi őrs szolgálatát mutatjuk be, mely ugyancsak méltán tarthat számot bajtársaink érdeklődésére. Ezekben az írásokban mutatkozik meg a magyar csendőr, aki egy és ugyanaz, akár gyalog, akár lóháton, gépkocsin, vonaton, vagy hajón teljesíti a szolgálatát: a köteleességtudás mintaképe. — Szerk.)

A siófoki vízi őrs 1942 június 5-én kezdte meg működését a Balatonon. Kezdetben a Balatoni Hajózási Rt-től bérelt kismotorhajókkal teljesítettünk szolgálatot, de nemsokára elkészültek a mi csendőrségi hajóink is. Kismotorosaink olyanok, hogy bármilyen nagy viharban is dacolnak a hullámokkal.

A szolgálat megkezdése előtt valamennyien 2 hónapos vízi átképző tanfolyamon vettünk részt. Ezen a tanfolyamon megtanultuk a hajóvezetést, motorkezelést, vízenjárást, vízbőlmentést és úszásunkat tökéletesítettük. Katonai szolgálatunk alatt kevés kivétellel utászok és folyamőrök voltunk, így már előre sok mindenhez értettünk, amire itt szükség van.

Őrskörletünk a gyönyörű Balaton, mely páratlan a maga nemében. 77 km hosszú, szélessége átlagosan 7—9 km, van olyan része is, pl. Füzfő és Gamásza között, ahol a 15 km-t is eléri, de olyan hely is van, pl. Szántódrév és Tihany között, ahol csak 1210 méter széles. Mélysége átlagosan 3—4 méter, a tihanyi szorosban 11 m. Területe: 608 km², és Somogy, Zala, Veszprém vármegyék területén fekszik. Ezen a területen teljesítjük a vízi csendőri szolgálatot. Nagyon szép, de sok megpróbáltatást nyújtó szolgálat ez s őrsünk minden egyes tagja megmutathatta már, hogy a magyar csendőr itt is megállja a helyét.

Ezekután elmondom egy-két érdekesebb szolgálatunkat, a kivezényléstől kezdve, mely különleges-ségénél fogva bizonyára érdekli bajtársainkat.

A nagyváradai csendőr tanzászlóalj kispuska-lőterét a tanzászlóalj-parancsnokság Balás Géza fhdgy. tervei szerint és vezetése mellett átépítette. A munkálatokban a tanzászlóalj valamennyi hallgatója résztvett. Az új kispuska-lőteret a tanzászlóalj-parancsnokság házilőverseny keretében, október 16-án avatta fel.

1943 szeptember 4-én a „Csendőr III.” nevű kismotoros hajóval voltam szolgálatban. Elindulás előtt 2 órával az őrsparancsnok parancsot adott Czár őrmesternek, Ódor, Molnár csendőröknek és nekem, hogy 8 órakor a „Csendőr III.” kismotoros hajóval szolgálatba indulunk.

A szolgálati lap szövege így szólt: „Elindulás napja: 1943. évi szeptember 4-én 8 h.

A kivezényelték neve: Czár György őrm. jv., Ódor János cső., Csuka László őrm. hv. és Molnár János VI. cső. gk.

Parancs: Szüks. A balatonfüredi vitorlásversenyen a rendre felügvelni. Idegenrendészetet ellenőrizni. Rádióforgalom minden $\frac{1}{2}$ órában.

II. A hajó neve: kismotorhajó. A kisgéphajó neve: „Csendőr III.”. A hajóvezető neve: Csuka László őrm. A hajó hengerűrtartalma: 3654. Üzemanyag: 240 l. benzin, 11 kg olaj.

A következő rovatban a tereptárgyak neve (a part érintett pontjai) éppen úgy fel vannak sorolva, mint a rendes szolgálati lapban. A másik oldalon csak annyi a különbség, hogy 1 rovattal több van, ami így szól: Hajó pk. jelentései az esetleges túlfogyasztás okaira.

A szolgálati lap mellett van még a hajónapló, melyet a hajóvezető (hv.) vezet. Ebbe a hv. a hajóval kapcsolatos üzemi adatokat és a rádióforgalmi jelentéseket írja bele.

Lassan elérkezett a 7 óra. Minden ilyen szolgálat olyan gazdag az élményekben, hogy alig várjuk az indulást. A járőrvezető — aki egyúttal a hajó parancsnok is minden alkalommal — megkapta a szolgálati lapot és az elintézendő ügydarabokat. Járőrtársával ezek tanulmányozásához fogott. Én ezalatt a gépkezelővel a hajót üzemkész állapotba helyeztem, ami abból áll, hogy meggyőződünk, tele van-e az üzemanyagtartály, van-e olaj és tartalék üzemanyag, fenékvíztől mentes-e a kismotorhajó. Mindez rendben volt. Ezután megindítottam a motort és kb. 10 percig járatam. Az ilyen üresen való járatásra azért van szükség, hogy a motor beemelegedjék és ne legyen az indulás előtti terhelésnél rongálódásnak kitéve. Ugyanis a motor hideg állapotban nem tud munkát teljesíteni.

8 óra előtt 10 perccel felszereltünk. A járőrvezető és járőrtárs puskával és pisztollyal, a hajóvezető és gépkezelő csak pisztollyal. A járőrvezető jelentette az őrsparancsnoknak, hogy a szolgálat megkezdéséhez a járőr felszerelt. Az őrsparancsnok megtöltötte fegyvereinket, eligazított bennünket és elindultunk a laktanya előtt kikötött hajónkra. Mielőtt beszálltunk volna, a hajó előtt egysoros vonalba felsorakoztunk és a járőrvezető „Behajózni!” vezényszavára „balra át!”-ot csináltunk és a hajóba mentünk. A járőrvezető és járőrtárs a puskát a hajó legénységi fülkéjében levő puskatámlára helyezte. A gépkezelő ez idő alatt a benzincsapot kinyitotta, én pedig a motort megindítottam. A járőrtárs előkészítette a címeres hadilobogót a felvonáshoz, mi pedig újra a hajó előtt sorakoztunk. A járőrvezető „Imához!” vezényszavára tisztelegtünk, majd a járőrtárs a „Lobogót vond fel!” vezényszóra felvonta a lobogót. A járőrtárs és a gépkezelő eloldozták a

hajó köteleit, csákyát fogtak és a járőrvezető „Lökd el!” vezényszavára ellökték a hajót a parttól.

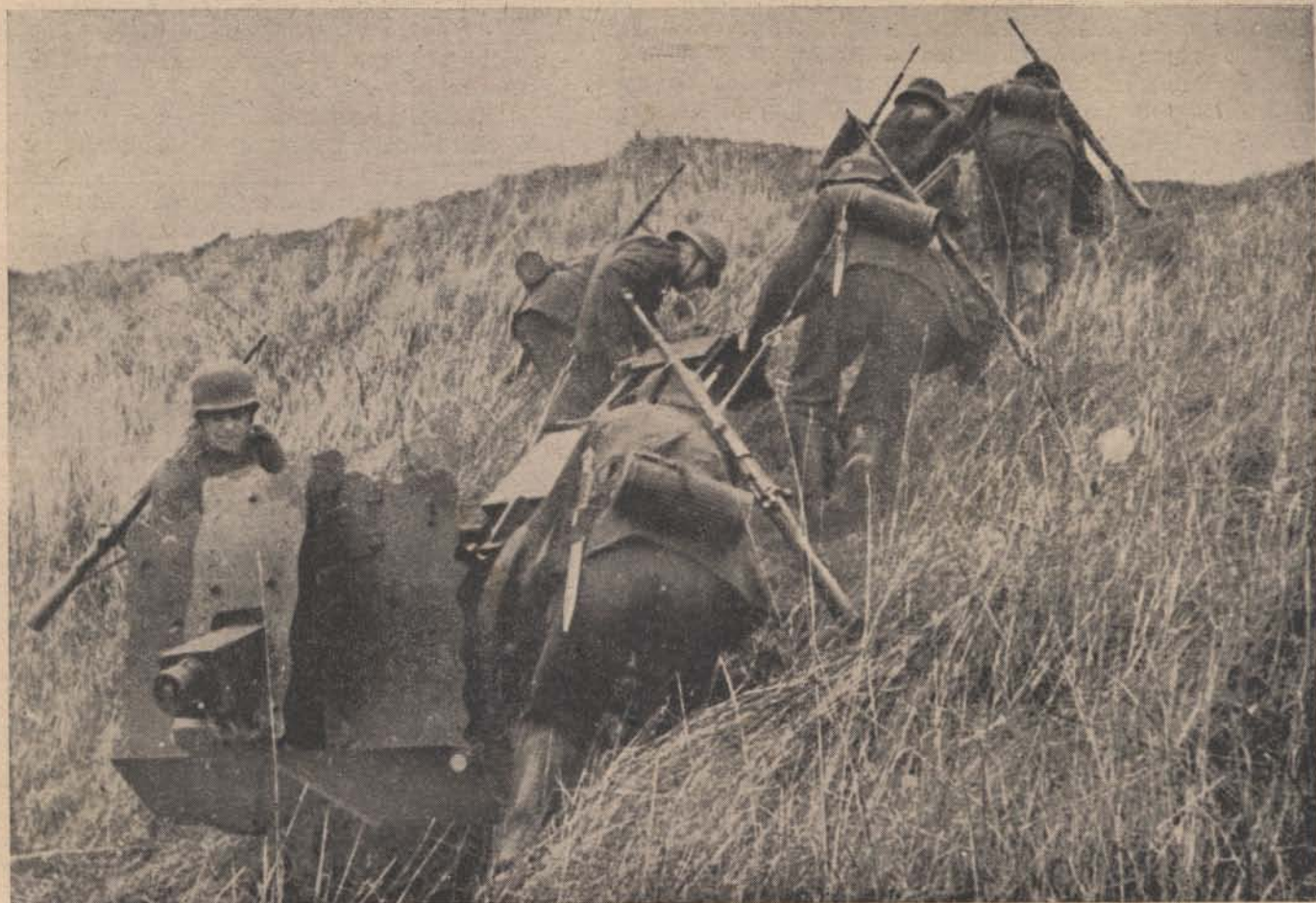
A siófoki kikötőből néhány perc alatt kiértünk a magyar tenger kékes-zöldebe játszó víztükrére. Az enyhe Északi szél mintha keltegetni akarta volna a még alvó vizet. Lágy habok simogatták hajónk oldalát.

Portyázó menetben haladtunk Balatonfüred felé, ahová 8 óra 50 perckor érkeztünk meg. A hajó portyázási menetsebessége 1500-as fordulatszám. Az úton esemény nem fordult elő. Kb. 100 méterre megközelítettük a kikötőt, amikor a menetsebességet csökkentettem. Jt. és gk. ez idő alatt a kikötéshez szükséges előkészületeket tették meg, ami abból állt, hogy a köteleket és csákyákat, valamint a dörzsfát előkészítették. A jv. „Kikötés!” vezényszavára csákyával ellentartottak, majd a hajót kikötötték.

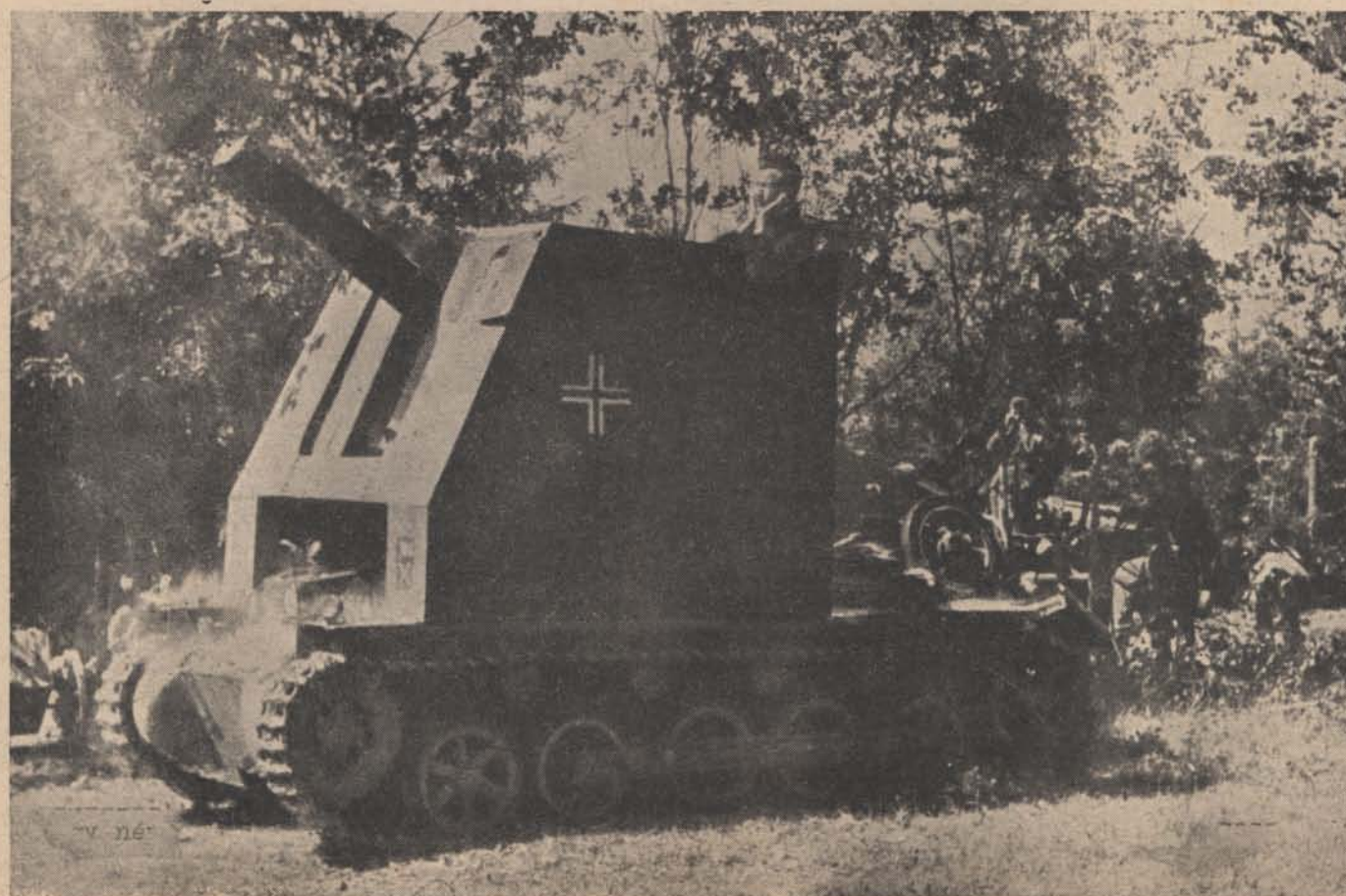
A szél közben erősödött. A vitorlásverseny 10 órakor kezdődött, és még csaknem 1 óra volt addig. A vitorlások már előállottak s nagyban folyt a készlődés. Járőrvezetőm a járőrtársával a versenybíróshoz ment, ahol megkapta a versenyrendet, majd pedig a fürdőtelepre ment, hogy a hátralevő idő alatt leportyázza. Körülbelül $\frac{1}{4}$ óráig lehettek távol, amikor egy repülőfőhadnagy úr sietett a hajónkhoz és közölte, hogy mintegy másfél órával ezelőtt 110 levente indult el Balatonaligáról indiáncsónakon és kajakon Balatonfüred felé. A mindjobban erősödő szélben a víz egyik-másik csónakba már be is hatolt s talán azóta néhányan már életveszélyben is forognak. Jóformán végig sem hallgattam a főhadnagy úr közlését, már futtattam is a gépkezelőmet a járőrért. Nemsokára megérkezett futva a járőr és a gépkezelő. Eközben én a motort megindítottam és az elinduláshoz szükséges előkészületeket megtettem, úgyv, hogy az alig 2 perc múlva megérkező járőr már úgyszólván a mozgó hajóra szállt fel. Teljes gázzal haladtunk a főhadnagy úr által megadott irányba. $\frac{1}{2}$ órai hajózás után a járőrvezető már felfedezte távcsővel, hogy egy kis csoport mozog a vizen, Balatonalmádi irányában. A távolság egyre jobban fogvott közöttünk. Nemsokára már szabad szemmel is láttuk a mozgó kis pontokat s egyszerre csak ott voltak előttünk a vízi leventék! Elöl, mint él. 3 kajakos levente haladt. Középen két sorban 7 indiáncsónak (kenu) 10—10 leventével. Ezt koszorúként, mint a bombázó repülőket a vadászgépek, körülfogták a kajakos leventék. Az indiáncsónakok orrán és farán 1—1 nemzeti lobogó lengett. Amikor már kb. 50 méterre lehettünk tőlük, egv. jelre, vagy vezényszóra, amit nem láttunk, illetve nem hallottunk, minden evező megállt. Mintha villannal kapcsolták volna ki őket. A következő pillanatban villámként lendültek levegőbe az evezők és harsány „Szebb jövő!” kiáltással üdvözöltek bennünket. Mi lobogónk felárbcra engedésével viszonzottuk a köszöntést. Szerettem volna megörökíteni ezt a szép jelenetet, amelyet sohasem felejtünk el. Leventéink fegyelme, bátorsága és lelkesége fénvesen kiállotta a próbát. Alig hiszem, hogy lenne még olyan nép, melynek halálos veszedelemben jutott ifjai ilyen higgadtan viselkedniük.

Szerencsére eddig még egy felborulás sem történt. Melléjük kanvarodtunk és a víz felőli oldalon követtük őket. Ekkor már 2—3 kajakos levente

Német tűzfegyverek

Gyalogsági ágyú.

Páncélozott hernyótalpas nehéz gyalogsági ágyú.

a keleti harctéren

Mesterséges ködben támad a harckocsi.

Páncélvadász.

kezdett lemaradni. Az egyik rosszsullétről panaszkodott s ezt nyomban a hajónkra vettük, kajakját pedig vontatásba vettük. Alighogy végeztünk ezzel, a másik lemaradt már fel is borult. Pillanatok alatt mellette termettünk és hajónkra vettük kajakjával együtt. Szerencsére csak kevés vizet ivott, de annál inkább fázott, mert a levegő és a víz hűvös volt. A hajóban pokrócba csavartuk. Ezt követően még négy kajakost részesítettünk segítségben. Egyesek csak kifáradtak, mert bizony nagy távolságot eveztek. Több mint 20 km távolságról jöttek. Bekísértük őket a balatonfüredi kikötőbe és miután biztonságban láttuk őket, folytattuk az előírt szolgálatot. Déután 4 órakor indultunk haza Siófokra azzal a boldog érzéssel, hogy jó csendőri munkát végeztünk.

Egy másik eset: 1943 augusztus 24-én a „Csendőr I.” nevű kisgéphajóval voltam szolgálatban. Járőrvezetőm Rajna törzsőrmester úr, hajóvezető Lőrincz őrmester, gépkezelő pedig Körmeny őrmester volt. Ez alkalommal Tihanyrév, Balatonföldvár, Balatonszemes, Balatonlelle és Balatonboglár kikötőit és fürdőtelepeit kellett leportyáznunk. Dél előtt 10 órakor indultunk, gyönyörű szép napsütéses időben. Mint mindig, most is jókedvünk volt és tele tüdővel szívtuk a tiszta balatoni levegőt. A tihanyi hegyek már messziről visszatükröztek a tó tükörsima vizén. Itt-ott a Balaton partján egy-egy vitorlánhajó tükörképét láttuk. Hajónk nekifeküdt a langyos víznek és lassan nyomta maga előtt. Utánunk V alakban maradtak el a hullámok, melyeket hajónk csavarja vert fel. Az ilyen hullámok a mellettünk imitt-amott elmaradozó evezős csónakokat barátságosan megcsiklandozták. Messze a zalai oldalról vonatdübörgést hallottunk. Örömmel néztük a távoli hegyeket. Alig hajóztunk 20 percig, már is olyan közel látszott a tihanyi hegy, mintha már a kikötője előtt lennénk.

— Úgy látszik fiúk, délután vihar lesz, — mondja Körmeny bajtársam, ki jó természetű és hamar megérzi az időváltozást, — mert a tulsó part nagyon közel látszik.

Feltevése délután be is teljesedett.

Tihanyrévbe érve kikötöttünk. Ott arról panaszkodott az egyik horgász, hogy ma reggelre a kikötő mellett levő haltartóbárákjából ismeretlen tettesek 30—40 drb fogast elloptak, s ezzel neki kb. 80 pengő kárt okoztak. Azonnal bevezettük a nyomozást és nemsokára megállapítottuk, hogy a tettesek az 1/2 órával ezelőtt induló hajóval elutaztak Siófokra és a halat is magukkal vitték. Személyleírásukat megtudtuk. Alig 10 perc múlva hajónk rádióján jelenttük az őrsre. Az őrsről értesítették a hajóállomáson szolgálatot teljesítő vízi csendőr járőrt, mely a hajóból kiszálló haltolvajokat a személyleírás után felismerte és elfogta. Azok csodálkozhattak, hogy hogyan történhetett mindez.

Mi tovább folytattuk szolgálatunkat. Tihanyrév kikötőjét elhagyva, egy vitorlázó egyént igazoltatunk.

Hajóról az igazoltatás úgy történik, hogy a járőrvezető szócsövön felhívja az igazoltatandó vízijármű vezetőjét, hogy álljon meg vagy csökkentse menetsebességét. Egyben közli vele, hogy igazoltatni fogja. Az említett esetben ellenőriztük, hogy van-e az illetőnek sportvitorlánhajó vezetői igazolványa,

hajója el van-e látva a szükséges mentőfelszereléssel és nem többen ülnek-e a hajóban, mint amennyi a megengedett legnagyobb utasbefogadó képessége. Minthogy mindent rendben találtunk, s a hajóban is csak hárman ültek, megköszöntük a rendelkezésünkre állását és tovább folytattuk utunkat.

A szél kissé lengedezni kezdett. Balatonföldvárra érve, a kishajókikötőben kikötöttünk és járőrvezetőmmel a kikötőt és a fürdőtelepet leportyáztuk. A csónakkölcsönzőnél kihágást észleltünk, amennyiben az illető 16 éven aluli és olyan gyermeknek adott bérbe csónakot, aki az úszásban és evezésben teljesen járatlan volt. Itt 1 órát töltöttünk, majd eloldoztuk hajónkat és Balatonszemes felé indultunk.

Már 2 kilométernyire elhagytuk Balatonföldvár kikötőjét, amikor a Balaton közepén csónakból horgászó egyénekre lettünk figyelmesek. Megközelítettük hajónkkal és igazolványaik felmutatására szólítottuk fel őket. A csónakban 2 férfi horgászott. Állami halászcsoporttal és parti sporthorgász engedéllyel rendelkeztek ugyan, de csónak engedélyük nem volt, ezért a kifogott 9 kg különböző fajtájú halat őrizetbe vettük és az illetőket kihágás miatt feljelentettük. A kikérdezést a balatonszemesi kikötőben fogatosítottuk, hová az eljárás gyorsabb lefolytatása végett hajónkkal bevontattuk őket.

Balatonszemesen 1/2 órát töltöttünk. Itt 2 kerékpáros a kikötő mölön kerékpározott, ezért kihágás miatt felírtuk őket.

Balatonszemesről Balatonlellére hajóztunk. Utközben csónakból fürdőző egyénekre lettünk figyelmesek. Megközelítettük őket és felhívtuk figyelmüket ennek veszélyességére. A csónakból való fürdés nem kihágás ugyan, de igen veszélyes. Ebben az évben előfordult halálos kimenetelű balesetek nagy száralékát éppen a csónakból való fürdés okozta. Ugyanaz az illető a nagy hőségben evezve, erősen kimerül. Ilyenkor feláll a csónakban és szép fejest ugrik a vízbe. A felhevült testre hirtelen ható hideg víz szívgörcsöt és azonnali halált okozhat. 14 ilyen halálos áldozata volt az idén a Balatonnak, amennyiről csak én tudok.

Balatonlellén — ahol kikötöttünk — hangos élet folyt. Itt egy érkező hajó utasainak kiszállásánál, majd indulás előtt a beszállásnál tartottunk felügyeletet. A személyszállító hajó eltávazása után nemsokára mi is elindultunk és Balatonboglár felé vettük utunkat.

Mire a balatonboglári kikötőbe értünk, már erős szél kergette a Balaton hullámain.

A Meteorológiai Intézet vihart jelzett és a kikötő végén levő viharkosarat felhúzták, ami azt jelenti, hogy emberi számítás szerint 1 órán belül kitör a vihar. A balatonboglári kikötőben már csak 1—2 ember sétált, azok is olyanok, akik szeretik nézni a víz háborgását. Kevés időt töltöttünk itt és elindultunk hazafelé, mint aki jól végezte a dolgát.

Amikor a nyílt vízre értünk, már alapos hullámok tornyosodtak és érezni lehetett, hogy csak néhány perc választ el a vihar kitörésétől.

Vihar alkalmával a külszolgálatban levő hajón rádiókészültséget kell tartani, függetlenül az előírt forgalmi időközöktől. Ilyenkor a rádiós — kinek szerepét a gépkezelő tölti be — bekapcsolja a rádiót, vételre áll és várja a híreket, melyeket a vízi őrsön levő bemondó szokott adni. (Folytatjuk.)

Igaz mese.

Írta: ROVÁS ROVÓ.

*Mint mikor a júliusi éjben,
Hullócsillag ragyog fel az égen,
Csak egy percre, míg az égen átfut,
Hogy azután a nyomát se lássuk:
Olykor elénk áll a multak képe,
Boldog idők illanó emléke...
S mint a tűnő hullócsillag nyomát,
Nézzük, nézzük, hogy száll a mult tovább...
Fájva látjuk, mint száll messzebb-messzebb,
S ahogy száll-száll, mint lesz egyre szebb-szebb.*

Egyik kárpátaljai csendőrlaktanyában történt, májusvégi délután, amikor ragyogott a nap, virágzott az orgona, virágokkal volt telehintve erdő, mező, a bokrokban fülemüle fütyölt és az erdőkben vadgalamb bűgött. A kéklő hegyek messzire látszóttak, a hegyoldalakon kecskék ugrándoztak, a hegyek alján ruszin lányok daloltak a szőlőkben. Olyan volt az idő, hogy tele volt a szívük valamivel, amit szóval nem lehetett volna elmondani, eldalolták hát, csakúgy mint a gerlek a maguk mondanivalóját a gyertyánfák ágai között.

A csendőrlaktanya kertjében az almafák alatt fiatal csendőr ült az asztal mellett egy lócán, előtte az asztalon különféle utasítások és iratok. Aki az udvarról látta, az láthatta, hogy szorgalmasan dolgozik. De ne higgyen az ember még a saját szemének sem, nemhogy másnak, mert szó sincs abban az írásban hivatalos dolgokról, amit teljes valószínűséggel lehet következtetni abból, hogy amit ír, az így kezdődik:

Édes Juliskám!

Na, ott volt azért szépen megkezdve a szóban forgó levél alatt egy másik ügyszerab is, ennek már komorabb volt a stílusa, kéznél arra, hogyha a parancsnok jön, a Juliskának szóló levelet belecsúsztassa abba s ártatlan arccal ráírja: „Maszkopf Mór tagadja, hogy tudott volna arról, hogy Hasas Gurár cigány azt a tyúkot, amit neki eladott, lopta volna. Mert, ha ez tudta volna, stb.” — Így tisztán láthatjuk a dolgokat, na de május volt...

A laktanya magas tornácáról a napos csendőr könyökölve nézte a tornác előtti virágos kertben szorgoskodó bajtársait, akik a petúniák és muskátlik közül gyomlálták a csorbákat, labodát. Az ágyak közepén magastörzsű rózsák virítottak, színesre festett karókhoz kötözve, a karék végén üveggyökök csillogtak. Odébb kis fenyők díszlettek, körül pedig orgona és jázminbokrok hajladoztak a virágok alatt. Az épület már ki volt festve, s a csendőrök az udvart is olyanná akarták varázsolni, hogy akárki lássa, aki ide belép, hogy ez újból magyar csendőrlaktanya udvara.

Az udvarra nyíló színben két csendőr a szerelvényét takarította, bentről írógépek csattogása hallatszott. Szóval ment minden a maga rendjén.

Hanem az udvaron a munka egyszerre csak megállott, mert az utcáról fiatal lány nyitott be és ment fel a lépcsőn, egyenesen a tornácra. Kis kalapja hamiskásan félre volt csapva, az arca pirult, a szemé csillogott.

— Fodor törzsőrmester urat keresem, itthon van-e? — kérdezte a napostól.

— Itthon van, de nagyon el van foglalva! — felelte a napos, aki igyekezett magát mentől jobban kihúzni, majd szolgálatkészen hozzátette: — Én is felvehetem a panaszát, ne zavarjuk a törzsőrmester urat!

— Nekem nincs panaszom! — mondta a lány, — de ami mondanivalóm van, azt csak neki mondhatom meg!

A virágok közt foglalatoskodó csendőrök egymásra pislantottak s folytatták ugyan a dolgukat, de félszemmél a lányt nézték. Meg is nézhették: volt kit.

— Hm, hm! Nézd csak, az öreg ki keresi! — Hát ezt meg ki hitte volna! — suttogta a színben egyik csendőr, aki zöld kötényben, feltűrt ingujjban, ropant igyekezettel kefélt egy járőrtáskát, de mert a szeme a lányon volt, észre se vette, hogy a táskának a belső fedelét keféli dícséretes szorgalommal.

— Úgy látszik, jó cég az öreg is! — gyanúsított a másik csendőr is, közben egyre sebesebben forgatta gombjánál fogva a kezében lévő zárdugattyút, ami egy darab petróleumos rongyba volt beágyazva.

Közben a napos hívására kijött Fodor törzsőrmester úr is, füle mellett vastagszárú pennával, homlokra tölt szemüveggel, szájában elrágott szopkájú ökölnyi fapipa, simára kopaszodott fején három léggel, amik ott vígan iszánkodtak.

— Fodor törzsőrmester úrhoz van szerencsém? — kérdezte a lány a szemlátomást meglepődött embertől, aki úgy összeráncolta hirtelen a homlokát, hogy a három légy ijedten rebbent fel a kopasz fejéről.

— Én vagyok Fodor törzsőrmester, igen, csak ugyan én vagyok az! Dehát... hanem... vagyis... Üristen! Csak nem maga az!?

A kertészkedő csendőrök csodálatos igyekezettel tépdesték kifelé a csorbákat, lüdhúrokat, kakastaréjokat, perjét, de nem merem állítani, hogy e feltűnő szorgalomnak nem esett-e áldozatul egy pár árvácska vagy petúnia is.

— Négy gyereke van az öregnek! Mi lesz itt, ha a szakácsné besúgja az asszonynak! — suttogták egymásnak.

A kertben szorgalmatoskodó csendőr is abbahagyta az írást, a Juliskának szóló levelet belecsúsztatta abba az iratba, amelyikben a Maszkopf Mór és Hasas Gurár közös bűnét tárgyalta, azután a színbe ment a „pucoló”-hoz, akikől egy cigarettapapirost kért.

— Akárhogy is áll a dolog, de istók uccse, nem rossz ízlése van a törzs úrnak, csak arra vagyok még egyedül kíváncsi, vajjon a feleségének is fog-e tetszeni? — mondta csendesén a másik két jó madárnak. — A másik, aki a minap egy kis leckét kapott a törzsőrmester úrtól, mert a postára menet hosszasan adott felvilágosítást egy csinos ruszin menyecskének, mint a törzsőrmester úr szerint kellett volna, így tódította:

— Na, látod! Oszd még ü beszil (Hajdúsági gyerek volt.)

A szemközti konyhában a szakácsné meg a mosónő szintén otthagyták fazekat, teknőt s mert nagyon szerették volna színről-színre látni, hogy fogja karonfogva bevezetni Fodor törzsőrmester úr a lányt, orrukát úgy hozzátapasztották az ablaküveghez, hogy egészen elterült és mikor a színből egyik csendőr véletlenül odanézett, hirtelenében úgy tűnt fel neki, hogy valami csuda folytán elsa'nyult vízi-
lovak kacintgatnak kifelé a konyhából.

Abban a csendőrben, aki a záródugattyút csóválta, felrémlt a férfias összetartás szükségének érzete, ezért rászólt a kertből jöttre:

— Mi közöd neked a más dolgához? Mit csinálsz itt feltűnés? Eredj csak vissza a kertbe és végezd a dolgod, ne kupeckedj itt a más becsületével! — Mire az visszasomfordált a kertbe. Majd a másikhoz fordult:

— Eredj csak be abba a konyhába és mondd meg annak a két asszonynak, hogy kommandálom nekik, ne bámuljanak kifelé az ablakon, mint két ijesztő, hanem végezzék a dolgukat, míg le nem szedem róluk a keresztvizet! — Maga pedig közömbös arccal csóválta tovább a záródugattyút.

Pedig hát Fodor törzsőrmester urat mindenki ártatlanul gyanúsította. Nem azért lepődött meg ő, mintha valami bűne lett volna, hanem mert mielőtt a csehek ellepték a Kárpátalját, a szomszédos őrsön szolgált s bár néha már maga is kételkedett benne, a valóságban csinos legény volt, ezenkívül mint minden fiatalember, ő is szerelmes volt a menyasszonyába, amint hogy az rendjén van ma is, meg akkor is rendjén volt. Az meg megint csak természetes, hogy a menyasszonya is szerelmes volt bele. Dehát a sors úgy hozta, hogy az új országhatár elválasztotta őket egymástól. A zavaros forradalmi időkben még ráadásul internálták is egy évig a csehek Fodor törzsőrmestert, mielőtt á'dobták volna a határon. Ezalatt a leveleit sem továbbították, se neki nem kézbesítették egyet sem. Megtörtént tehát az, ami ilyen esetekben történni szokott: a nagy szerelemből kigyógyult ő is, menyasszonya is. Az férjhez ment máshoz, ő elvett más lányt. Nem első eset volt a világon, nem is az utolsó. És a világ nem esett ki a sarkából.

Ez eddig rendben is volna. De most képzeljük el a törzsőrmester urat, aki elé oda áll 22 év után a volt menyasszonya. Éppen olyan szépen, fiatalon, virulóan, mint mikor jó 22 évvel ezelőtt sűrű esküdzések közt elbúcsúztak egymástól. Ezért volt a törzsőrmester úr úgy meglepődve és ezért kérdezte, hogy:

— Csak nem maga az!?

— Már hogy ki csak nem vagyok? — kérdezte a lány.

— Hát Szabó Juliska, a ciheresi erdész lánya!

— Nem, nem vagyok Szabó Juliska, a ciheresi erdész lánya, — mondta a lány mosolyogva, — hanem Horváth Juliska vagyok, tanítónő, itt a szomszéd faluban, Kerepecen. — Máskülönben a mélyvölgyi erdésznek vagyok a lánya! — tette hozzá nevetve.

— Jaj! Én majdnem azt hittem...

— Azt is tudom, hogy majdnem mit hitt a törzsőrmester úr, mert mindenki azt mondja, hogy éppen

olyan vagyok, mint anyám volt lánykorában. Az pedig csakugyan Szabó Juliska, meg csakugyan a ciheresi erdész lánya volt, mikor még a törzsőrmester úrnak volt a menyasszonya. Hanem az már jó régen volt. Most pedig én vagyok menyasszony! Úgy ám! Mivel pedig a törzsőrmester úr apámnak is igen jó embere volt, mikor a lucskai őrsön szolgált s megtudták, hogy most itt van, egy fontos megbízással küldtek a törzsőrmester úrhoz. Átadom apám és anyám üdvözlétét és meghívom a törzsőrmester urat és kedves családiát s az őrs csendőreit az esküvőmre, amit vasárnap délután 4 órakor fogunk megtartani az itteni templomban. A vőlegényem szintén tanító Kerepecen.

A csendőrök abbahagyták a csorbákák pusztítását és felfigyeltek, mert a beszéd kezdett kedvükre való lenni.

— Éljen a menyasszony! — mondta a törzsőrmester úr, aki közben visszanyerte a nyugalmát.

— Sok szerencsét a házaselethez! Nagyon megtisztelve érezzük magunkat és köszönettel fogadjuk a meghívást! Istenem, mit meg nem ér az ember, mit meg nem ér egy öreg csendőr!

— Köszönöm a szerencsekívánatukat és már megyek is! — mondta a lány, azután biccentett a fejével, megfordult és igyekezett a lépcsőn lefelé.

— Isten velük! Köszönt a csendőrök felé.

— Csak egy pillanatra, kisasszony! — mondta Szabó csendőr, aki pár szál rózsát tört le hirtelen és a lány elé sietett. — Van-e még testvére a kisasszonynak?

— Van ám!

— Már úgy értettem, hogy lánytestvére!

— Van még két hugom, de azok szebbek mint én!

— Csak ezt akartam tudni! — mondta Szabó csendőr, miközben a rózsákat átnyújtotta. — Amelyiket legszebbnek találja, azt válassza ki magának, a többit pedig adja át a hugainak. Meg azt is mondja meg nekik, hogy a rózsákat mi küldjük és köszöntjük őket! — Itt kezével társaira mutatott.

A lány a rózsákkal elsietett.

— Hát ilyen is csak egy öreg csendőrrel eshetik meg! Még a pipa is kialudt a számban a nagy meglepetésben! — mondta a törzsőrmester úr és mintha valami nagy mulasztást követett volna el, hamar megtöltötte. Azután rágyújtott újból, visszahúzta a pápaszemet a hom'okáról a szemére, bement az irodába és végezte a dolgát tovább. Ment minden tovább a maga útján.

Itt vége is szakad a mesének, ami azonban — tanum van rá — valójában megtörtént. A folytatást nem írom le, mert magam sem tudom. Képzelje el azt mindenki magának, úgy, ahogy legszebbnek találja. Fűzhetném ugvan tovább, hogy így volt, meg úgy volt, de nem tehetem, mert ismeri a Csendőrségi Lapok minden hűséges olvasója a szavahihetőséget, mármint akár milyen szépen is fejezném be ezt a mesét, megcsipnének a füllentésen.

Élő ember ma is a törzs úr, a csendőrök is, meg a menyasszony két huga is, akik közül egyik ma már csendőrné. Éppen elég, ha ennyit mondok.

Átkelés a Bug-on.

A német vezérkar „Kampferlebnisse aus dem Feldzuge in Polen 1939.” c. könyve nyomán.

A gyalogezred, melynek kötelékébe a zászlóalj tartozott, 1939 szeptember 9-én megkísérelte, hogy meglepetésszerű előretöréssel kieroszakolja Wiszkownál az átkelést. Ez azonban a Wiszkow községben és a Bug tulsó partján védelemre berendezkedett lengyelek ellenállásán megghiúsult.

Az I. zászlóalj szeptember 9-én 19 órakor az ezredtől parancsot kap: az ezred az éjszaka folyamán Rybienko községben készenlétre helyezkedik az átkeléshez. Jobbról az I., balról a III. zászlóalj, a II. zászlóalj tartalék. Az átkelő zászlóaljakhoz egy utász szakasz kerül.

Mivel a parancs későn érkezett, a sötétség miatt nem lehetett már sem a készenléti helyet, sem a folyópartot szemrevételezni. A zászlóaljparancsnok harcokban előreviszi századparancsnokait, de már csak a válaszvonalakat tudja megmutatni a terepen.

A századok ezalatt előrejönnek a Wiszkow-tól dél-nyugatra vezető útig, ahol parancsnokaik átveszik és a készenléti helyre vezetik őket. Jobbról az 1., balról a 2. század; a 3. század az 1. század mögött tartalék. A zászlóaljparancsnok mindkét küzdő századnak alárendel egy-egy géppuskás szakaszt.

A századok 22 órára foglalják el készenléti helyüket és bevezetik a felderítést. Ez nem sokat eredményez, mert egyrészt nagyon sötét van ahhoz, hogy a folyópartot és a folyót műszaki szempontból részletesen szemrevételezni lehessen, másrészt a lengyelek a legkisebb zajra is világító rakétákat lőnek és géppuskatűzzel végigszórják a folyópartot.

Beérkezik a beosztott utászszakasz is, de mindössze három nagy és öt kisebb gumicsónakja van. Ebből az 1. század két kicsit és két nagyot kap, a fennmaradó részt, a 2. századé.

Az ezred átkelési parancsát 23 órakor kapják. Másnap 4 órától kezdve tizenöt perces tűzéri előkészítés lesz, az átkelés negyedétkor kezdődik.

Az éjszaka folyamán a tűztevékenység kicsi, 3 óra 20 perckor azonban a lengyelek heves tűzéri és aknavető tűzzel rajtaütnek a falun.* Ezzel egyidőben a község polgári lakossága is tüzelni kezd a német csapatokra. A zászlóaljparancsnok kénytelen a zászlóalj egyes részeit harcbanvetni, hogy a falut megtisztítsák. Az akció folyamán a félfa lángra borul, úgyhogy a már állásban lévő géppuskák is állásváltásra kényszerülnek, a német tűzérő pedig a keletkezett nagy füst miatt nem tudja a tulsó partot megfigyelni. Mindamellett az eredeti terv értelmében megindul a tűzéri előkészítés. Az utolsó percben az 1. és 2. század előrerohan a községből a folyóparthoz, hogy a gumicsónakokat vízre tegye.

Ez az előretörés a jobbszárnyon lévő első századnál, annak is főként a jobb szakaszánál csaknem veszteség nélkül sikerül, a 2. század azonban a község elhagyásakor oly heves — elsősorban oldalozó — tüzet

* Valószínű, hogy a lengyelek az átkelési előkészületeket (készenléti hely elfoglalása, szemrevételezés) felderítésként és az átkelésre legkedvezőbb hajnali órák előtt tűzéri tűzrajtaütést hajtottak végre (contrepreparation), hogy az átkelési kísérletet még csírájában elfojtsák.

kap, hogy csak néhány raja tud a folyópartig előretörni, ahol azok is földre kényszerülnek. Hiába minden erőfeszítés, a század a délelőtti folyamán nem tud átkelni. Annyit mégis elérnek, hogy jól célzott puska- és géppuskatűzzel megakadályozzák a túlparton kiűző beépített és rejtett lengyel géppuskákat, hogy az átkelő 1. századot oldalazzák.

Az 1. századnál a jobb szakasznak sikerült a folyópartot elérnie és át is kelnie. A többi szakasz a heves lengyel géppuska- és aknavetőtűzben csak a folyópartig jut előre.

A zászlóaljparancsnok a tartalék 3. századot röviddel az átkelés kezdete előtt közelebb vonta, most pedig elrendeli, hogy az 1. század már sikerrel átjutott szakasza mögött keljen át. A 3. század egy nagy csónakot szerez és rövid idő alatt, veszteség nélkül átkel.

A túlpárt terepe nem kedvező hídfő képzésére, mert a parton körülbelül 150 méter széles, igen sűrű bokros sáv húzódik, amelyen túl emelkedés kezdődik elszórtan sok házzal, tetején pedig sűrű erdővel. Ezen a bokros területen és a házakban fészkelődtek be a lengyelek, az átkelt gyenge német erők pedig nem voltak elegendők a megtisztításhoz.

Mint ahogy a 2. századot pillanatnyi helyzetéből nem lehetett kimozdítani, a zászlóaljparancsnok a neki alárendelt és az éjszaka folyamán a zászlóalj mögé beérkezett 5. századot hajózza át. Partot vált a zászlóalj-törzs is és a zászlóaljparancsnok maga veszi kézbe a hídfő megszervezését.

A hídfő körülbelül 400 méter hosszú félkörív, melyet jobbról kezdve a 3., 1. és 5. század szállanak meg. A századok előnyomulásuknál csak csekély ellenállást találnak, de túlkevesen vannak ahhoz, hogy a hídfőt az átkelési helytől balra a Bug mellett is megszállják. Pedig különösen itt, a 2. századdal szemben lévő partrészen, erős a lengyelek ellenállása. Látszólag az északra átkelt német erők is szorongatják ezt a lengyel részt, mert ismételt megkísérli a hídfőn át déli irányban az áttörést.

A hídfő megerősítésére átkel még a 6. század is. Az 5. századtól balra kerül bevetésre. Midőn ez a század áthalad az áttekinthetetlen, bokros területen, váratlanul túlerőben lévő lengyelek támadják meg és erősen szorongatják.

Ebben az időben sikerül végre a 2. századnak is a folyópartról elszabadulnia és a többi századok után átkelni, úgy, hogy a zászlóaljparancsnoknak most már módjában van egy teljesen zárt hídfőt alakíttatni.

A lengyel támadások csökkennek, az összes, még túlparton maradt részeket átszállítják, a kötelékeket rendezik, a löszert pótolják és a zsákmányt, — köztük két gránátvetőt 150 db lövéssel — összegyűjtik.

A késő délután átkel a kiszélesített hídfőbe a III. zászlóalj is. Ez a délelőtti folyamán a saját sávjában nem tudta az átkelést kieroszakolni.

Az átkelést a zászlóalj a legnehezebb viszonyok között, jól beasott ellenséggel szemben, áttekinthetetlen terepen, csekély áthajózó eszközzel és a rossz megfigyelési viszonyok miatt, gyenge tűzéri támogatás mellett, sikerrel hajtotta végre.

A nyomozókulesban sok ezer elfogandó neve van. Ha az elfogandók közül minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonságért.

A helyszín megmondta...

Írta: ELEKES JÁNOS főörzsőrmester (Naszvad).

Kemenes Jánosné*, egy naszvadi kisbirtokos felesége, 1940. október 18-án a naszvadi őr seregénél feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 1940. október 16-ára virradóra a bezárt hátsó szobájában elhelyezett kb. 60—70 kg búzáját zsákkal együtt ellopta. Előadta még, hogy a lopást megelőző este a konyha ablakát nem zárta be és így a tettes valószínűleg azon át jutott a lakásba.

A járőr azonnal megjelent a helyszínen és azt alaposan átvizsgálta. Megállapította, hogy a tettes valóban a konyha ablakán mászott be. Ezt bizonyította az a körülmény, hogy az ablak alatti falat kívül és belül lerugta és a bemászás helyén az ablakdeszka porát letörölte. Az ablakon ujjnyom, vagy egyéb olyan tárgyi bizonyíték nem volt, ami a tettes személyére utalt volna. A járőr ezzel nem elégedett meg, hanem a helyszín távolabbi környékét is alaposan megvizsgálta. A távolabbi helyszínen csak egy jelentéktelennek látszó tárgyat talált a járőr: a kert kapujánál egy csomag „Modiano” cigaretta-papír borító lapja hevert. A járőrvezető felvette, átvizsgálta, a lap belső oldalán Kalmár Piroska naszvadi lakos tintairónnal leírt nevét pillantotta meg. A találás helyének alapos átkutatása során tipródási nyomok voltak láthatók. A járőr arra a meggyőződésre jutott, hogy a tettes itt várakozhatott addig, amíg a sértett lefeküdt. Vagy cigarettázott, vagy zsebkendőjének elővétele alkalmával ránthatta ki zsebéből a kis borítólapot. Ha ez valóban így történt, valószínűleg Kalmár Piroska útján juthat el a járőr leghamarabb a tettes személyéhez. A járőr azonban nem ismert ilyen nevű leányt, mindenekelőtt tehát meg kellett állapítania: ki az a Kalmár Piroska és kivel áll közelebbi kapcsolatban. Hamarosan kiderült, hogy a sértett leányunokájáról van szó, aki Szitás Géza naszvadi lakossal szerelmi viszonyt folytat. Szitást mint lopásra hajlamos embert ismerték a faluban, ezért a járőr gyanúja ő reá irányult. A gyanút az is alátámasztotta, hogy Szitás a lopás idejére alibit igazolni nem tudott. A járőr nevezettel próbárást is íratott s az a cigaretta-papír borítólapján talált írással azonosnak látszott. Erre a járőr megmutatta neki a helyszínen talált cigaretta-papír borítólapját. Szitást meglepte ez a váratlan fordulat és felhagyott a kilátástalannak látszó tagadással. Beismerte, hogy ő a tettes. Előadta, hogy többször megfordult a sértett házában, és megfigyelte, hogy annak hátsó szobájában egy zsák búza van. Elhatározta, hogy a búzát ellopja. 1940. október 15-én a déli órákban is Kemenesék házatáján járt és észrevette, hogy a konyha ablaka nincs bezárva. Így érlelődött meg benne az elhatározás, hogy aznap éjjel a zsák búzát az ablakon keresztül ellopja és eladja. Aznap este 21 órakor besont a sértett udvarába, de mivel a házban még lámpavilágot látott, a lopást nem merte mindiárt végrehajtani. Kiment a kertkapuhoz és ott várakozott addig, amíg a lámpát odabent eloltották. Kb. 22 óra lehetett, amikor sértett konyhája ablakán bebújt. A konyhán keresztül a hátsó szobába ment és a

zsák búzával ugyanezen az úton távozott. A zsákot a vállára vette azzal, hogy azt elviszi szolgálatadójának a pajtájába és ott elrejtí. Közben azonban megdöntölte a dolgot és az elloptott búzát a sértett polyvásszínjében a polyva alá rejtette. A búza hiánytalanul elő is került a színből.

Szitás beismerte azt is, hogy a sértett kapujában várakozás közben rágyújtott s a cigarettapapír borítólapját szándékosan dobta el, mert nem számított arra, hogy az még árulója lehet.

*

A szűkebb helyszínen a nyomozó csendőr sokszor a legaprólékosabb átvizsgálással sem talál használható nyomot. ezért figyelmét a távolabbi helyszín környékére is ki kell terjesztenie. Akárhányszor ott találja meg a tettes személyére utaló nyomot vagy bűnjelét. A tettes majdnem mindig otthagyja áruló nyomát a helyszínen, amit a gyakorlott szemű csendőr észre is vesz. A hozzá nem értő előt jelentéktelennek látszó tárgy vagy elváltozás a csendőr számára a nyomra vezető adat lehet, mint a leírt esetben az eldobott papírdarab. (Szerk.)

Takarékoskodjunk a papírral.

Írta: ÁRKOSI GYULA alhadnagy (Budapest).

Az ötödik éve tartó világháború minden állam nyersanyagát annyira igénybe vette, hogy az anyaggal való takarékoskodás ma már nemcsak jelszó, hanem életszükséglet. Nyersanyagokban nálunk sokkal gazdagabb országok is kénytelenek szigorú rendszabályokhoz nyúlni, hogy polgáraikat az anyaggazdálkodás terén a legnagyobb fokú takarékososságra szorítsák. Mindez hiábavaló azonban, ha az egyén is nem törekszik meggyőződésből a legnagyobb takarékososságra.

Az állam minden emberhez eljuttatja azt a gondolatot, hogy a takarékoság hazafias kötelesség. Tudjuk azt is, hogy bizonyos hulladékok gyűjtésére országszerte gyűjtőnapokat rendeznek, hogy a nyersanyag készletet ezzel is gyarapítsák s a takarékoság gondolatát ezen az úton is terjesszék. Ott látjuk pl. mindenütt a plakátot, hogy gyűjtsük a papírhulladékot s ez így van a többi államban is. Nemrégén egyik gazdag ország bevezette, hogy minden kilogramm hulladékpapírosért a beszállító 4 darab cigarettát kap. Ezek az intézkedések mutatják, hogy a papírral is a legnagyobb fokú takarékoskodásra van szükség.

Nekünk csendőröknek különösen kötelességünk a takarékoság, mert mint minden téren, ezen is jó példával kell előljárnunk a polgári lakosság előtt.

Én most elsősorban a testületen belüli, okszerű takarékoság keresztülvitelére kívánom bajtársaim figyelmét felhívni. Teszem ezt azért, mert beosztásomnál fogva olyan tapasztalatokra tehetek szert, melyekből jogosan lehet arra következtetni, hogy sok bajtárs félreérti a takarékosagot, vagy teljesen fi-

* (A neveket megváltoztattuk. Szerk.)

gyelmen kívül hagyja. Így például: beadványt kísérő jelentéssel küldenek be, 3—4 soros jelentést vagy beadványt, amihez negyedíves papír is sok, egész ívre szerkesztik, negyedíves ügyszerabot nagy borítékban csomagolnak stb. Csekély dolgok ezek, első pillanatra fel sem tűnnek, de ha egy kicsit gondolkozunk, másként látjuk a helyzetet. Ha másfélezer csendőrpapírnokság naponta csak egy fél- vagy negyedív papírt használ el fölöslegesen, egy év alatt már 10—20.000 ív pocsékolódik el. Viszont, ha a 16—17 ezer csendőr naponta csak egy fél- vagy negyedív papírt takarít meg, ez egy év alatt már több mint kétfélmillió ív papír. Mehetnének így tovább is, a számok rengetegéhez jutnánk, de úgy vélem, ebből az egyszerű példából is megérthetjük, milyen nagy kihatása van a takarékoságnak. Mindenki maga tudhatja legjobban, hol és mikor kell és lehet akár egy negyedív papírt is megtakarítani. Nem kell más hozzá, csak mindig arra gondolni, hogy sok kicsi sokra megy.

A papírral való takarékoságnak is tudás az alapja. Tudni kell, hogy mit akarok megírni, szükség van-e arra, ha igen, van-e előírás, hogy milyen nagyságú papíron kell megszerkeszteni. Ne használjunk semmihez több papírt, mint amennyi feltétlenül szükséges. A takarékoság természetesen nem mehet az előírás, a külalak, a pontos és értelmes munka rovására. De ne írjunk egy betűvel se többet, mint amennyit az ügy megkíván. Ezzel nemcsak papírt, hanem időt is takarítunk meg.

Be kell vezetnünk magánéletünkbe is a papírral való okzerű és helyes gazdálkodást. Ez a hivatalos munkakörben végzett takarékoságnál semmivel sem kisebb jelentőségű. Minden bajtársam tudja, hogy a papír beszerzése mind több és több nehézségbe ütközik. Kevesen vannak, akik ne vették volna észre, hogy utóbbi időben ugyanazok a papírkereskedők, akiktől azelőtt levelezőlap rendelésre azonnal megkapták a kívánt papírmennyiséget, most gyakran írják, hogy elfogyott, esetleg később szállítanak stb. Ismerek olyan céget, amelyiknek régebben nagy raktára volt. Most 4—500 ív papirosra hetekig is kell várnia, mert a gyár nem tudja szállítani. Tehát: kevés a papír, takarékoskodnunk kell vele!

Lesznek talán bajtársaim között olyanok is, akik azt mondják majd cikkemre, hogy jobb lett volna, ha az erre fordított papirost is megtakarítottam volna. Mégis az az érzésem, hogy cikkem sokakat gondolkodóba ejt s ha ezek a bajtársak eddig nem is sokat törődtek azzal, hogy hol lehet papírt megtakarítani, ezentúl figyelemmel lesznek erre. Más pedig nem is kell a takarékosághoz.

A közhit nem bizonyíték.

Herczeg Ferenc.

Károlyi Gyula
őrmester, az újvidéki tanszadnál a járőrvezetői iskolát elsőnek végezte.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Szándékos emberölés kiderítése.

Beküldte: NAGY GÉZA főtörzsőrmester (Budapest).

A nagykatái őrs 1937. október 19-én 10 óra 15 perckor az 1. nyomozó alosztály parancsnokságának távbeszélőn jelentette, hogy október 17-ről 18-ra virradó éjjelen Nagykatá község közelében az úgynevezett erekközi határrész egyik dűő útján Szalai József* erekközi tanyai lakost ismeretlen tettesek megölték. Polgári ruhás nyomozó kivezenylését kérte. Az alosztályparancsnokság engem vezényelt ki.

Mivel a helyszín Nagykatá községtől 10 km. távolságra feküdt, csak aznap este 20—21 óra közötti időben érkeztem oda. A nagykatái őrsparancsnokot a helyszín közelében fekvő tanyai iskolában találtam, ahol kikérdezéseket végeztem. Jelentkezésem után addigi megállapításait az alábbiak szerint közölte.

Szalai József és egyik barátja, Németh János 1937. október 17-én, 20—21 óra közötti időben azzal a szándékkal indultak el az erekközi tanyai lakásukról, hogy felkeresik Jászberény határában lakó egyik nőismerősüket. Énekelve haladtak a mezei úton. Amikor lakásuktól kb. 2.5 km. távolságban letértek a Jászberény felé vezető dűőútra, szembetá alkottak két ismeretlen férfivel, akik egy közeli fűzfabokorból ugrottak elő. Az ismeretlenek „Állj, ki vagy!” kiáltással útjukat állták és ugyanabban a pillanatban karókkal rájuk támadtak. Szalait addig ütötték, míg meg nem halt. Németh — állítása szerint — csak egy könnyebb természetű ütést kapott és elmenekült.

Az őrsparancsnok közölte, hogy Németh, mint gyanúsított, az őrs őrzetében van, mert a Szalai holttestének boncolásához kiszállott bizottság véleménye szerint Németh a tettes, amit valószínűvé tesz az, hogy rajta csak könnyebb természetű sérülés van. Elgondolásuk szerint az elhalt Szalai és Németh között útközben a leány miatt szóváltás keletkezhetett, ennek hevében Németh Szalaira támadt és agyonverte. Szerintük Németh a sérülését dula-kodás közben kaphatta Szalaitól. Németh a cselekmény elkövetését konokul tagadta.

Az őrsparancsnokkal még aznap éjjel részletesen megbeszéltük a további nyomozás tervét.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Másnap, október 20-án. először is megtekintetem a helyszínt, de ott semmi nyomot nem találtam, ami a nyomozást előbbre vihetné volna, mert a cselekmény elkövetése óta már két nap telt el (a nyomozó kivezénylését az őrs a boncolás megtörténte után kérte, s mire odaérkeztem, Szalai holttestét már elszállították).

A gyanúsítottat magammal vittem a helyszínre s ott az állítólagos támadás körülményeiről és meneküléséről részletesen kikérdeztem.

Németh a menekülése útját mindig más és más irányban és olyan helyeken jelölte meg, hogy ha ott valóban átszalad, hátrahagyott nyomai látszótlak volna. Mikor figyelmeztettem, hogy a bemutatott helyeken nem menekülhetett nyom nélkül, mert ott mindenfelé süppedékes a talaj, reszketve kijelentette: „Még most is annyira ijedt vagyok, hogy azt sem tudom, merre is szaladhattam“.

Mivel a helyszínelés előtt már megállapítottam, hogy Németh az elhalt Szalainak igen jó barátja volt, arra az álláspontra helyezkedtem, hogy — sérülése ellenére — nincs köze a gyilkossághoz. Ezt a megállapítást arra alapítottam, hogy ha Szalait ő ölte volna meg, ruhájának, különösen térdén alul, véresnek kellett volna lennie, mert Szalai olyan ütésekkel kapott, hogy azok következtében a vérnek fröcskölnie kellett. Már pedig vérnyomokat Németh ruháin nem találtunk. Elgondolásaimat közöltem az őrsparancsnokkal. Mivel más feltevéshez elegendő adatunk nem volt, elhatároztuk, hogy újabb adatok gyűjtése céljából végigjárjuk a környékei tanyákat. Az egyik tanyán a tulajdonos felesége, Tóth Jánosné — kérdéseimre — az alábbiakat közölte:

1937. október 17-én 20—21 óra között arra lett figyelmes, hogy lakása előtt a dűlő úton két ismeretlen férfi énekelve Kiss István tanyája felé tart. Rövid idő múlva hirtelen abbahagyták a nótázást. Ugyanakkor az Iskola-dűlő felől távoli ének hangjait hallotta. Mivel férje már aludt, visszament a lakásba, hogy nyugovóra térjen. Kb. 20—25 perc múlva feltűnt neki, hogy az Iskola-dűlő feőli éneklés is megszűnik, majd ugyanabban a pillanatban ütések zaja és fájdalomkiáltás hallatszott.

A két ismeretlen férfi kilétéről felvilágosítást nem tudott adni, mert a sötét éjszakában nem ismerte fel őket.

A Tóthné vallomásában említett időpont meg egyezett a sértettek helyszínre érkezésének idejével. Tóthné előadása hihető volt, mert — mint ahogy azt a kísérlet igazolta — az ütések zaját valóban hallhatta. Megállapítottuk, hogy akik énekelve mentek el a Tóth-tanya előtt, előzőleg özv. Timár Miklósné tanyáján jártak és onnan a kérdéses időben távoztak. Timárné közölte a személyi adataikat is s ezek alapján az őrsparancsnok azonnal intézkedett a felkutatásukra.

A kivezényelt járőr hamarosan rájuk talált és őrizetbe vette őket. A házkutatás során a cselekmény elkövetésekor bevérződőtt öltönyük is előkerült. E bizonyíték súlya alatt megtörttek és a cselekményt beismerték. Előadták, hogy 1937. október 17-én, 20—21 óra között indultak el Timárné tanyájáról. Hazafelé menet elhatározták, hogy bárkivel találkozhatnak, végezni fognak vele. Tóthné tanyája

előtt elhaladva ők énekeltek. Mikor a tanyát elhagyták, az Iskola-dűlő feől feléjük közeledő férfiak énekét hallották. Habozás nélkül felkészültek a támadásra. Az egyik közeli tanya kerítéséből karókat vettek magukhoz, azután lesbe álltak a füzes bokrokban s közben buzditották egymást, hogy bármi is történjék, — tervüket végrehajtják.

Mikor a gyanútlanul arra haladók odaértek, „Allj, ki vagy!“ kiáltással eléjük ugrottak és nyomban ütlegetni kezdték őket. Az egyik megtámadott elmenekült, míg az ottmaradtat addig ütötték, míg élet volt benne. Utána elindultak az elszaladt sértett keresésére, de nem találták meg. Beismerték, hogy ha Némethet utóléri, vele is éppúgy végeztek volna, mint Szalaival.

Kijelentették, hogy a sértetteket egyáltalán nem ismerték, azok őket nem bántalmazták, meg sem sértették.

Tettük elkövetése után Jászberény határában levő lakásukra távoztak. Ittasak nem voltak.

Mint ahogyan a helyszínelés után az elhalt Szalai sérüléséből következtettem, a tettesek ruhái térdén alul valóban véresek voltak. Megkerültek a támadásnál használt karók is.

Az őrs szándékos emberölés és kísérlete miatt mindkettőjüket elfofoa és tényvázlattal a pestvidéki kir. ügyészségnek átadta.

Értesülésem szerint a bíróság 10—10 évi fegyházra ítélte őket.

Az ismertetett eset a legnagyobb ritkaságok közé tartozik s éppen ezért különös érdeme a járőrnek, hogy az úgyszólván magától adódó kézenfekvő feltevést félretéve, rendszeres gondolatmunkával eljutott a valódi tettesekhez.

A gyanúsítható személyek felkutatásánál és kiválasztásánál elsősorban a cselekmény indokait vesszük figyelembe. Kinek állhatott az érdekében, hogy ezt tegye? — ez rendszerint az első kérdésünk s ha erre feleletet kapunk, már meghatároztuk a nyomozás irányát. Amint a leírt eset mutatja, vannak kivételek is s ezzel a csendőrnek ugyancsak mindig számolnia kell. Látjuk, hogy a cselekmény indítóoka lehet egészen valószínűtlen is: hirtelen támadt ötlet, virtus, esetleg beteges hajlam.

Intő példa ez a nyomozás arra is, hogy a látszatnak hinni nem szabad. Itt sok minden szólt Németh János tettségére mellett, különösen az, hogy a helyszínről történt menekülése irányát nem tudta megmutatni, illetve, hogy éppen olyan tereprészeken jelölte azt meg, ahol lábnyomának vissza kellett volna maradnia. S a járőr mégsem esett abba a hibába, hogy erre a látszatra építse a további nyomozást. Keresett más feltevést, dolgozott más irányban is, nem sajnált vesződésért, fáradságot s ez elvezette őt is — mint annyi más járőrt — az igazság kiderítéséhez. (Szerk.)

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Juhász István főtörzsőrmester (II. ker.), 1891—1920-ig szolgált,

Nagy Abonyi János alőrmester (V. ker.), 1908—1914-ig szolgált,

Sajtos János csendőr (IX. ker.), 1899—1901-ig szolgált,

Szücs Lajos csendőr (IV. ker.), 1935—1941-ig szolgált,

Técsi József főtörzsőrmester (VI. ker.), 1902—1920-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

EMCÉKEZZÜNK!

Fliesz György hadnagy, a buziásfürdői szakasz parancsnoka, az orosz harctéren szerzett betegségben 1914 november 15-én Budapesten meghalt.

Kérai Ferenc ungvári szárnybeli és Nyisztor Miklós szépsi őrsbeli csendőrt szerb komitácik 1916 november 15-én Gornilevicében megölték.

Veszprémi Antal lébenyi őrsbeli őrmester a bormási erdőben orvvadászokkal vívott tűzharcban 1929 november 16-án elesett.

Demény Dezső főhadnagy, a belényesi szakasz parancsnoka, a krakkói csatában 1914 november 18-án Zalesie mellett elesett.

Tóka János paksi őrsbeli őrsvezető címz. őrmester az oroszokkal Glew mellett vívott ütközetben 1914 november 18-án elesett.

Pálfi Károly nadrági őrsbeli címz. őrsvezető 1902 november 20-án postafedezeti szolgálatban rablókkal vívott tűzharcban. Kricsó és Alsógörbed között elesett.

Nyulász György kosárfalvai őrsbeli csendőr címz. őrmester az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915 november 23-án Zyrowice mellett meghalt.

Bognár Izidor 2. oszt. őrmester, a jatlánci őrs parancsnoka, a román harctéren szenvedett súlyos sebesülésben 1916 november 24-én meghalt.

Bartos István riskulicai őrsbeli alőrmestert 1918 november 24-én a brádi vasútállomáson román nemzetőrök agyonlőtték.

Polgár Ábel miskolci szárnybeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségben 1914 november 25-én Ökörmezőn meghalt.

Bihari György hajdusámsoni őrsbeli alőrmestert 1918 november 25-én a Martinka-szőlőhegyen katonaszökevények bosszúból megölték.

Papp István 2. oszt. őrmestert, az egresi őrs parancsnokát, lázadó román néptömeg 1918 novemberben Egresen megölte.

Bobrovnikai és felsőriethomai Lukácsy Béla százados, a pancsovai szakasz parancsnokát, Szerbiából hazatérte után, a Pancsovára benyomult szerbek 1918 november elején elfogták, Csacsakra vitték, ahol agyonkínózták és az emeletről ledobták.

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. Belányi László: Zsidóbujtatás. (Strohmannaág — jogosulatlan iparüzés.) Már több, mint négy éve, hogy életbelépett a második zsidótörvény, amely főként a zsidók gazdasági térfoglalásának korlátozását célozza. A törvény rendelkezései folytán zsidó személy önálló üzleti vállalkozáshoz szükséges iparjogosítványt nem kaphat, tehát új vállalatot zsidó nem indíthat. Ismeretes az is, hogy zsidónak tekintendő, meglévő vállalat működése is korlátozás alá esik. E rendelkezések kijátszására alakult ki a strohmannaág, vagy másképpen a zsidóbujtatás. Ennek lényege az, hogy zsidók a számukra tiltott önálló üzleti foglalkozás gyakorlását nem zsidó személyek színlelésével szerezve leplezik. Noha a zsidóbujtatás közérdekű kérdés, mind a mai napig nem jelent meg olyan munka, amely erre a kérdésre vonatkozó hatályos rendelkezéseket, a kapcsolatos közigazgatási és bírósági eljárások szabályait, valamint a kialakult joggyakorlatot összegyűjtve, az érdeklődők kezébe adta volna. Ezért dr. Belányi László könyve régen érzett hiányt pótol. A könyv kiválóan értékes adatokat tartalmaz a kérdésben közvetlenül érintett hatóságok és szervek számára és mindenki részére, aki a gazdasági életben működik.

A 78 oldalas könyv a Centrum kiadóvállalat Rt. (Budapest, VIII., Gyulai Pál-u. 14.) kiadása, ára 4 P.

Kertész Ferenc: Sertésenyésztés. A sertés egyik leghasznosabb háziállatunk és tenyésztése — különösen a mai háborús viszonyok között — közellátási és szociális szempontból igen nagy jelentőségű. A sertésenyésztés azonban szakismeret nélkül csak könnyelmű kísérletezés, kockáratévés a magán- és közvagyon, végeredményben pedig a nemzeti vagyon fontos részének. A legszükségesebb ismeretekkel tehát minden sertésenyésztőnek tisztában kell lennie. A csendőrnek ezen a téren is példát kell mutatnia, mert így a lakosságot okszerű eljárásra taníthatja, szakismereteit pedig az őrs közzgazdálkodása és saját háztartása keretében hasznosíthatja. Segíteni kívánunk ebben bajtársainknak, mikor felhívjuk figyelmüket **Kertész Ferenc** m. kir. gazdasági felügyelő könyvére, melyből a sertés szakszerű tenyésztésének minden részletét megismerhetik. A szerző a gyakorlati szempontok figyelembevételével, könnyen érthető módon ismerteti a hazánkban tenyésztett sertésfajtákat, a fajta kiválasztását és a pároztatást. Behatóan foglalkozik a takarmányozási kérdésekkel, különös tekintettel a háborús takarmányozási viszonyokra. A hasas és szoptató kocák gondozásának, a malacok, süldők és tenyészállatok felnevelésének ismertetése után a hús- és zsírhizlalást, a sertésistállót és berendezését és végül az értékesítést tárgyalja.

A 150 oldalas könyvet 66 kép és állategészségügyi rész egészíti ki.

Ára 10.— P. Kapható a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai Rt. könyvesboltjában (Budapest, IX., Üllői-út 25.) és minden könyvkereskedésben.

HIREK

Kitüntetés adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából elrendelni méltóztatott, hogy **Dicsérő Elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása** mellett újlag tudtul adassék: Császár István alezredesnek, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataiért. — **Dicsérő Elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása** mellett tudtul adassék: dr. Zsembery Tibor századosnak, dr. Sándor Pál, dr. Gyurkovics Béla, dr. Rektor Béla főhadnagynak, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért, — **Dicsérő Elismerése a hadiszalag egyidejű adományozása** mellett tudtul adassék: Rezsőházi Boldizsár ezredesnek, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataiért; adományozni méltóztatott a Magyar Bronz Erdemkeresztet hadiszalagon: Bögre János csendőrnek, a Magyar Bronz Erdemérmét hadiszalagon: Molnár József csendőrnek, az ellenség előtt kiváló szolgálataikért.

Cimadományozás. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **adományozni** méltóztatott kivételesen és kegyelemből az ezredesi rendfokozat címét Oláry Sándor ny. áll. alezredesnek.

Nyugállományba helyezés. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával nemes gyergyócsomafalvi Köllő András őrnagy nyugállományba helyezését 1943. november hó 1-ével a saját kérelmére elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján elrendelni méltóztatott.

Tartós vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszterrel úrral egyetértésben — tartósan vezényelte: Kiss András hadnagyot Marosvásárhelyről Pécsre.

Diszcrem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte 35 éves tényleges szolgálati idejének betöltése alkalmából a **Szolgálati Diszcremet**: Hajdu László, Székely Miklós alhadnagynak, Jenei József, Dévényi Sámuel szv. alhadnagynak, Biró Károly, Fekete József I., Ujj Sándor, Kurucz Ferenc főtörzsőrmesternek.

Dicséret. A m. kir. kassai 8. honvéd kerületi parancsnokság Várhegyi József főtörzsőrmester, volóci őrsparancsnokot, a nyomozó és különleges szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos teljesítményekért, — a szombathelyi III. kerület parancsnoka Burányi Lajos törzsőrmestert, aki mint tábori csendőri szolgálatra vezényelt csendőr, az ellenség előtt vitéz és bátor magatartást tanúsított s ezzel a magyar csendőr jó hírét fokozta, — a debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka Juhász Ferenc törzsőrmestert, Tóth János I., Halász József őrmestert, Szűcs Sándor I., Méhes Gyula csendőrt, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával tanúsított átlagon felüli kimagasló szorgalmáért, fegyelmélet és katonaság magatartásáért, a hadtápterület közbiztonságának megszilárdításában kifejtett példaadó buzgalmaért és mert a magyar hadsereg jó hírét személyes példájával is fokozta — **okirati dicsérő elismerésben** részesítette.

A tatabányai honvéd helyőrség október 24-én atlétikai versenyt tartott, amelyen a tatabányai gy. tanszázad hallgatói közül: a 100 méteres síkfutásban Kónya József csendőr 2-ik, a 400 méteres síkfutásban László Kálmán csendőr 2-ik, az 1500 méteres síkfutásban Gombos Kálmán csendőr 1-ső, Csókás János csendőr 2-ik, a váltófutásban Kónya József, Horváth Bálint, Szakmári Jakab, László Kálmán csendőr 1-ső, a gerelyhajításban Szabó József VIII. csendőr 1-ső, a diszkoszvetésben Simon Ferenc csendőr 3-ik, súlylökésben Fülöp Imre csendőr 3-ik, a kalapácsvetésben Farkas Péter csendőr 2-ik helyezést ért el.

KÖZÖLJÜK BAJTÁRSAINKKAL, hogy kormányrendelet értelmében — a papírhianyra tekintettel — a lapok nem adhatnak ki a folyó évben naptárt olvasóik részére s így, sajnálatunkra, mi sem láthatjuk el bajtársainkat, illetve a parancsnokságokat naptárral. Papírszűke miatt elhelyezési térképet sem adhatunk. Sikerült azonban annyi egységes méretű asztali naptárt (a kormányrendeletben megszabott 19.5×13.5 cm nagyságút) szereznünk, hogy az őröket elláthatjuk vele. Ezeket decemberben az osztályparancsnokságok útján ajándékképpen minden őrsnek kiadjuk. A vasúti, közlekedési, híradó- és repülőtéri őrök a központi nyomozó- és a közlekedési és híradóosztály parancsnokság útján kapják meg a naptárt.

Korlátolt számban ilyen naptár rendelkezésünkre áll még magánrendelők számára 2 pengős árban. Ezekre rendelést december 1-ig elfogadjunk.

Karpaszomány színe a csendőrségnél. A f. évi 44. számú Honvédségi Közlönyben (Szabályrendeletek) közzétett 115.683/e.n. 20.—1943. számú honvédelmi miniszteri körrendelet szerint az 1939. évi II. t.-c. 31. §. 2. bekezdése alapján a tényleges és tartaléki szolgálati kötelezettségüket a m. kir. csendőrségnél teljesítő karpaszományosok karpaszományának színe: **búzavörös**. A hadapródi jelzésre nézve az 1943. évi 38. sz. Honvédségi Közlönyben (Szabályrendeletek) közzétett 20.395/e.n. 2. r.—1943. számú körrendeletben foglaltak a mérvadók.

A „**csendőr**” rendfokozat meghatározása a m. kir. honvédségnél. A honvédelmi miniszter úr a folyó évi 45. Honvédségi Közlönyben közzétett 535.160/10.—1943. számú rendeletében kétélyek elosztása végett közli, hogy a m. kir. csendőrség kötelékében elért „csendőr” rendfokozat a m. kir. honvédségnél a „valóságos szakaszvezető” rendfokozatnak felel meg. Az 1943. március 13-a előtt csendőrségi próbaszolgálatra felvettek egyöntetűen a tizedesi rendfokozatú jelzést viselik. Ez nem rendfokozat, hanem a próbacsendőr rangjelzése, ezért őket a m. kir. csendőrségtől való kiválásuk esetén a m. kir. honvédségnél elért rendfokozat illeti meg. Az 1943. március 13-a után csendőrségi próbaszolgálatra felvettek azonban a próbaszolgálat alatt a honvédségnél elért rendfokozatukat megtartják, sőt a rendfokozatnálüküliek a próbaszolgálat alatt prb. cső. őrzetöökké, majd prb. cső. tizedesekké, az őrzetöök pedig prb. cső. tizedesekké lépnek elő. A próbaszolgálatra felvettek rendfokozata tehát próbacsendőr (rendfokozat nélkül), próbacsendőr őrzetö, próbacsendőr tizedes, próbacsendőr szakaszvezető. Ez a legénység a m. kir. csendőrségtől való kiválása esetén a csendőrségnél nyert rendfokozatát a m. kir. honvédségnél is megtartja.

Orvlövészek garázdálkodása. November 1-én 13 óra tájban Alsódomború községtől délre egy kb. 60 tagú orvlövész banda magyar területre ájtött s az ottani határvasdászokkal tüzharcot kezdett. A határvasdászok a támadást visszaverték. Aznap 16 óra tájban az orvlövészbanda a támadást megismételte, azonban a határvasdászok ezt is visszaverték. Az orvlövészbanda több halottat és sebesültet veszített. Saját részről veszteség, illetve sérülés nem volt.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művész kiáltó fényképek, ablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Kardfegyverhasználat. A beremendi őrsre beosztott Csiki Imre csendőr, november 1-én, szolgálaton kívül Kri-zics Naiv kásádi lakost igazoltatás végett az őrsre elő akarta vezetni. Eközben Kri-zics őt pusztakézkel megtámadta, mire Kri-zics ellen kardfegyvert használt, aki könnyebben meg-sérült, majd elmenekült. Csiki csendőr nem sérült meg.

Halálos kimenetelű baleset. A m. kir. csendőr központi nyomozó parancsnokság törzsalosztálya állományába tartozó Tóth Károly őrmester november 5-én 19 h 17-kor Székes-fehérvárról a Nagyigmándi vasútállomásra érkező személy-vonatról az állomáson, ismeretlen körülmények között le-esett és a helyszínen meghalt.

Megszökött a fogoly. A dunavecsei őrs állományába tar-tozó Kutasi Imre főtörzsőrmester és Pálfalvi János csendőr-ből állott járőr őrizetéből, Burai József, lopás miatt elfogott cigány, október 31-én, a dunavecsei községhezától meg-szökött. A bilincset és fűzőláncot is magával vitte.

Csendőrségi Közlöny. 42. szám. Határsávban fogadó-(szálló, penzió) ipar gyakorlására új engedély adásához és új italmérési jog engedélyezéséhez honvédelmi szempontból szükséges hozzájárulás felől határozni hivatott katonai hatóság kijelölése és eljárása. Távirdának, távbeszélőnek és egyéb villamosjelző-berendezések az ország határa mentén fekvő területen (határsávban) való létesítéséről és haszná-latáról. — 43. szám. Légtitkalmi Liga működésének előmoz-dítása, valamint a II. légtitkalmi csoportba sorolt vagyon-tárgyak és a III. légtitkalmi csoportba tartozó építmények légtitkalmának további megszervezése. Tisztelgés a sebesült és rokkant katonáknak. Karpaszomny színe a csendőrség-nél. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. — 44. szám. Nő-ül-lési szabályzat 1. mellékletének, valamint egyéb rendelkezéseinek módosítása. Büntügyi fényképkönyv kiadása. Csa-ládi pótlék folyósítása a feleség után az áthelyezett csendőr-személy különölése alatt.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok:
a budapesti I. kerületben: Dobos Sándor főtörzsőrmester, Tóth Pál csendőr együtt 2 P 32 f, Mihály András főtörzs-őrmester, Dékány János csendőr együtt 2 P 50 f, Perjesi Gyula, Molnár József csendőr együtt 13 P 98 f, Körhegyi Ferenc főtörzsőrmester, Utj József törzsőrmester, Mészáros Lajos őrmester, Murányi Sándor, Zákány Lajos, Szabó Sándor, Papp János, Fehér Antal, Tóth Ferenc, K. Szabó Béla, Tóth Béla, Bihari Pál csendőr egyenkint 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: Hörömpöli Lajos főtörzsőrmester, Hopp Ernő próbacsendőr együtt 19 P 90 f, Pákozdi Gyula őrmes-ter 8 P 10 f, Halmos József törzsőrmester, Rumi Lajos próbacsendőr együtt 16 P 32 f, Horváth István IV. főtörzs-őrmester 19 P 84 f, Lengyel Imre törzsőrmester, Kovács István IV. próbacsendőr együtt 3 P, Cserháti Ferenc őrmes-ter, Kutasi Ferenc próbacsendőr együtt 3 P 78 f, Tarján Mi-hály, Baji Ferenc csendőr együtt 10 P, Tarján Mihály, Jókai Lajos csendőr együtt 5 P; a szombathelyi III. kerületben: Baráth Ferenc, Tóth Gyula csendőr együtt 62 P 86 f, Bán-szegi Sándor őrmester, Szencsár József próbacsendőr együtt 10 P 60 f, Magyar Mihály főtörzsőrmester, Dormán Jenő csendőr együtt 3 P 07 f, Kormányos István őrmester, Papp Imre csendőr együtt 16 P 02 f; a pécsi IV. kerületben:

Sárga János, Deli János csendőr együtt 14 P 88 f, Sárga Sándor őrmester, Koroknai István csendőr együtt 19 P 85 f, Tóth József főtörzsőrmester, Pusztaszeri János csendőr együtt 9 P 92 f, Barta János őrmester, Bilkó József próbacsendőr együtt 41 P 34 f, Akácfalvi József őrmester 17 P 50 f, Szabó Károly, Kovács Ferenc csendőr együtt 43 P 50 f; a szegedi V. kerületben: Gyoroki Lajos őrmester, Fehér József, Per-jési János, Kiss Alajos, Tóth András csendőr, Treiber János, Szabó Ferenc III. próbacsendőr egyenkint 2 P 50 f, Jancsár Antal csendőr 3 P 30 f, Joó Lajos próbacsendőr 3 P 81 f, Berényi Mihály főtörzsőrmester, Kertész Bertalan csendőr egyenkint 3 P 98 f, Vigh József törzsőrmester 4 P 98 f, Csik-nik György csendőr 4 P 97 f, Dávid István, Szabó János csendőr egyenkint 38 P 70 f, Vigh József csendőr 3 P 31 f, Lakatos Ferenc csendőr 3 P 32 f, Szász István törzsőrmes-ter, Bozó András próbacsendőr egyenkint 8 P 70 f, Pálkás József őrmester, Hornyák István próbacsendőr egyenkint 58 P 65 f, Bogdán Mihály őrmester 16 P 56 f, Bartók Pál, Tóth Bálint II. csendőr egyenkint 6 P 21 f, Fekete Imre csendőr 2 P 48 f, Lapu József csendőr 2 P 49 f; a debreceni VI. kerületben: Szécsi Bálint őrmester, Gábor Imre, Fábán Antal, Katona Lajos csendőr egyenkint 2 P 50 f; a mi. kolci VII. kerületben: Kalas Károly csendőr, Lajos István csendőr együtt 3 P 94 f, Lajos Imre csendőr 61 P 96 f, Keresztes János főtörzsőrmester 100 P, Végh Ferenc, Kiss József, Varga Ferenc csendőr, Domány István próbacsendőr együtt 13 P 50 f, Koncz Lajos törzsőrmester, Balogh János, Nyeste Mi-hály őrmester együtt 1 P 58 f, Kovács Imre főtörzsőrmes-ter, Szamos Lajos, Kánya Bertalan őrmester együtt 3 P 75 f, Homonnai András főtörzsőrmester, Székely János csendőr együtt 2 P 31 f, Nagy Lajos főtörzsőrmester, Takács Ignác őrmester, Zsámbo Sándor próbacsendőr együtt 2 P 48 f; a kassai VIII. kerületben: vitéz Bagi Lajos főtörzsőrmester, Fábán József csendőr egyenkint 23 f, Babi Jenő, Gagyí Béla csendőr egyenkint 2 P 50 f, Domszlai Mihály őrmes-ter 9 P 52 f, Balogh Ferenc csendőr 9 P 53 f, Tokaji István, Kovács András csendőr egyenkint 7 P 15 f, Vida Sándor, Bati József csendőr egyenkint 3 P 03 f, Dobó István, Matyók Mihály csendőr egyenkint 5 P 70 f, Rác János csendőr 1 P 66 f, Vida Sándor csendőr 1 P 65 f, Marton Bálint al-hadnagy, Veres György főtörzsőrmester, Pénzes Flórián csendőr egyenkint 5 P 98 f, Pozsonyi Károly csendőr 5 P, Bertalan József őrmester, Seres György csendőr egyenkint 1 P 26 f, Pásztor Bertalan, Hornyák Béla csendőr egyenkint 2 P 75 f, Szuroim Demeter, Balogh Géza törzsőrmester egyenkint 1 P 28 f, Juhász Zsigmond főtörzsőrmester, Zsigrai János próbacsendőr egyenkint 1 P 64 f, Pájer András csendőr 2 P 24 f, Papp Kálmán próbacsendőr 2 P 23 f, Szepesréti József, Földházi Vilmos őrmester egyenkint 3 P 11 f; a kolozsvári IX. kerületben: Barna Kálmán II., Kiss Dénes csendőr együtt 4 P 96 f, Táborosi Péter csendőr, Kiss Károly próbacsendőr együtt 20 P, Pipó Sándor törzs-őrmester 2 P 46 f, Tóth János, Büjte György csendőr együtt 69 P 76 f tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt ki-adott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is észszerű taká-rékosságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYU-KOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtár-saink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrijelenti szempontból fontos akciónál az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN ruhaüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
T E L E F O N : 28-47

Lábápolás

csendőröknél éleletszükséglet

Mert csak egészséges lábakkal végezheti kifogástalanul szolgál-tatást Hetenként 1-2-szer, lábvis után egy mogyoró, ónyl nagyságu CSANDA-féle P O D E O L-lal masszírozunk jól be lábainkat s a fáradt lábak azonnal felfrissülnek. A lábizzadás, kelte-metlen szag, égő érzés, pőfödég azonnal megszűnnek, lábai hidek frissek lesznek és járása vége en könnyűvé válik minden gyógytárban, drogériában kapható és a kénytelenül postán megrendelhető. Ára 192 pengő
CSANDA GYÓGYSZERTÁR, NAGYVÁRAJ
A nagyváradi Csendőrszék szállítására.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktárai

PALLADIS R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta

Tudományos és ismeretterjesztő előadás. Az Országos Tisztai Tudományos és Kaszinó Egyesületben november 26-án a következő előadás lesz: A 12. könnyű hadosztály az 1942–43. évi oroszországi téli háborúban. Vetített képekkel. Előadó: vitéz nemes stanogorai Solymossy Ulászló vezérőrnagy. Az előadáson csakis az O. T. K. tagjai, vagy meghívottak jelenhetnek meg. Hölgyek nem. Az előadás 18 órakor kezdődik.

Megjelent a Magyar Szárnyak, a magyar repülésügyi népszerű folyóirata. Az új szám érdekes, képes oldalakon ismerteti az arcvonalak eseményeit, képet közöl a Magyar sasok c. repülőfilmről, mely a magyar repülés paradés filmalkotása lesz. A német kereskedelem és a légiháború vonatkozásairól olvashatunk érdekes cikket. A lap sürgeti a repülésnek az iskolában tantárgyként való rendszeresítését. Teljesítmény-vitorlázási lehetőségeket tárgyal Tóth Géza. Urbán Gábor érdekes repüléséről mondja el. A legújabb szállító siklógépekről nem csupán cikket, hanem érdekes rajzokat is közöl a lap. Számos más érdekes műszaki vonatkozású hír, a világ repülésének legújabb eseményei, repülő-meteorológiai közlemények, pompás képek teszik mindenki számára élvezhetővé és tanulságossá a magyar repülés lapjának legújabb számát. Ára változatlanul 80 fillér. Mutatványsszámmal szívesen fogadják a kiadói hivatal. (VII., Király-utca 93., II.)

Eladó. Hegedű, nagyon régi, kitűnő hanggal, kifogástalan állapotban, tokkal együtt sürgősen eladó. Pupos Imre ny. cső. főtörm.-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 30., II. em. 34.

SZEMÉLYI HÍREK.

Elölépített őrmesterré: a miskolci VII. kerületben: Glasza Béla csendőr; **próbacsendőr örvetetővé:** a székesfehérvári II. kerületben: Mohácsi Lajos I., Szabó Ferenc, Molnár Sándor I., Lelkes László, Csóka István, Borka Ferenc, Kozák József, Biró Ferenc, Kapczella István; a pécsi IV. kerületben: Gallai Miklós, Pályi Bálint, Kertész István, Schneider György, Fazekas Antal, Szilágyi Mihály, Szűcs Gábor, Bartha Sándor, Nagy Gábor, Mazán Lajos, Németh István II., Horváth Gyula I., Forró József; a szegedi V. kerületben: Dienes Imre, Gémes Lajos, Dinka István, Kovács Pál, Csorba Mihály, Illés Géza, Kollár Bálint, Ozsváth Ferenc próbacsendőr.

Kinevezés. A székesfehérvári II. kerületben: Madarász Ferenc főtörzsmester őrsparancsnokká; a pécsi IV. kerületben: Csizmadia József főtörzsmester alcsoportvezetővé; a kassai VIII. kerületben: Ferencz József III. alhadnagy

szakasparancsnokká; a marosvásárhelyi X. kerületben: Szabó József VIII. alhadnagy szakasparancsnokká, Péterfi Mihály alhadnagy szárnyszolgálatvezetővé kinevezettek.

Véglegesítették: a székesfehérvári II. kerületben: Papp János; a pécsi IV. kerületben: Nyitrai Domokos csendőroket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Vitézzé avatás. A marosvásárhelyi X. kerület állományaiba tartozó Farkas János csendőrt és Gál Bálint próbacsendőrt a Kormányzó Úr Ó Főméltósága vitézzé avatta.

Házasságot kötött: Tompa Miklós százados Erdey Margit Krisztina Mária úrhölgygel Nagyváradon; a székesfehérvári II. kerületben: Simon Imre őrmester Cserép Ilonával Budapesten, Szabó Mihály I. törzsmester Molisek Veronikával Komáromban, Boglár Károly őrmester Filkó Erzsébettel Ekecsen; a szombathelyi III. kerületben: Szűcs János őrmester Kovács Ilonával Pécsen; a pécsi IV. kerületben: Szabó Lajos IV. őrmester Gyurkovics Annával Kajdácson, Molnár Gyula III. őrmester Hosszú Évával Pécsváradon, Barta István csendőr Schmidt Erzsébettel Hercegszöllősen, a szegedi V. kerületben: Szilágyi Albert őrmester Lőrinc Jolán Annával Tiszakeszin, Tarnai József őrmester Nováki Erzsébettel Újszentivánon; a miskolci VII. kerületben: Juhász József II. őrmester Erdei Margit Rozáliával Szolnokon; a kassai VIII. kerületben: Tóth József IX csendőr Molnár Máriaival Sajókeresztúron.

Született: a székesfehérvári II. kerületben: Balog Ferenc v. törzsmester feleségének Katalin Anna leánya, Vajdas László őrmester feleségének Ilona Anna leánya; a szombathelyi III. kerületben: Tassányi József főtörzsmester feleségének Katalin Ágnes Anna leánya, Mátraházi János őrmester feleségének János fia; a pécsi IV. kerületben: Vig János v. törzsmester feleségének Klára Anna leánya; a szegedi V. kerületben: Jámbor Kálmán őrmester feleségének Kálmán fia, Szekeres József őrmester feleségének Aranka Mária leánya, S. Juhász László őrmester feleségének Ilona Ildikó leánya, Nádas József törzsmester feleségének József Tivadar fia, Turi Ernő alhadnagy feleségének Emilia Zsuzsanna Adél leánya; a miskolci VII. kerületben: Nagy István II. törzsmester feleségének Emilia leánya, Galambos István v. törzsmester feleségének Ágnes Mária leánya; a kassai VIII. kerületben: Darvas József főtörzsmester feleségének László fia, Vadász Lajos főtörzsmester feleségének István Lajos fia, Módos Imre őrmester feleségének Éva Olga leánya, Vass István törzsmester feleségének István fia, Bodnár Béla őrmester feleségének Béla fia, Horváth István III. v. törzsmester feleségének Mária Ilona leánya, Elek Pál vár. ill. szb. törzsmester feleségének Ottó fia.

Halálozás: Sümegi István főtörzsmester felesége, szül. Fráhm Márta Csurgón, Józsa Mihály törzsmester Mária leánya Újvidéken meghalt.

A tudás abc-je a

Legujabb lexikon

Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 7.— P)

20000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van rá. Megrendelhető: FARKAS könyvkiadó és könyvtérjesztő vállalat, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk megrendelhető. Postaisztéküldés

MINERVA

IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R. T., KOLOZ VÁR
Igazgatóság és üzemek: Brassai-u. 7. Telefon-sám: 18–87. Könyv- és papírkereskedés: Mátyás király-tér 4. Telefon-sám: 15–98.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvnyomda. Könyv és papírkereskedés. Könyvkiadóvállalat. Könyvkötészet. Cinkografia. Borítékgyár. Domborelmegnyártás. Üzleti könyvgyár.
Vonalazóüzem. Lapkiadóvállalat. Bélyegzőkészítés.
Kredeti festmények, metazetek, művészeti reprodukciók

Katonai rendjelek — Jelvények — Sporttérkép
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált „SPECOLITH” 2 epekő-teát.

Egy doboz 10 napl adag ára: — — — — P 3'80 + 0'05

Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszerháza,
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

Magyar gyártmány!
Cipők, csizmak, szijazatok,
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy útjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójukról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

Komárom. 1. A kéreztett címe: Budapest, XII., Zsambéki-út 15. 2. Levelének ez a része érthetetlen. Írja meg újból világosan, hogy mit akar tudni és milyen célból kér felvilágosítást. Addig nem válaszolhatunk.

Zsirbeszolgáltatás. 1. A levágott sertések után a zsírbeszolgáltatási kötelezettséget a 8040/1941. M. E. számú rendelet szabályozta. (Megjelent a B. K. 1941. évi november 16-i számában.) Ezt a rendeletet módosítja a közellátásügyi miniszter úr most megjelent 125.600/1943. K. M. számú rendelete, mely előírja, hogy 1943 november 1-től kezdve a közfogyasztásra levágott sertések után az eddigi 3 kg helyett 6 kg, a magánfogyasztásra levágott első sertés után az eddigi 3 kg helyett 4 kg, a második és minden további sertés után pedig az eddigi 6 kg helyett 8 kg zsírt kell beszállítani. Ez a rendelet — a 111.300/ sz. K. M. rendelettel együtt — intézkedik a beszállított zsírnak a mezőgazdasági termelők beszállítási kötelezettségének teljesítésére való beszámítására is. A közellátási kormányzat a beszállítás nyomán összegyűlt zsírkészletet központi osztással arra használja fel, hogy az ország területén a zsírellátásban mutakozó aránytalanságokat kiegyenlítsé. 2. A zsírt a vágást követő 8 napon belül a községi zsírgyűjtőnek kell beszállítani, aki azért a hatóságilag megállapított nagybani árat fizeti.

PAPÍR, ÍRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRÚTHÁZATI FELSZERELÉS**
szükségletünket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postai kiszolgálás

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-kt 4 Tel.: 224-894
A „BARROS SZÖVETSEG” TAGJA

MAGYAR PAPÍR ÉS ÍRÓSZERSZALLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76.

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVEJKEZETE

papírosztálya
Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrlaktanya közelében.)

Erdősokonya. A Cs.—20. jelzésű Határozványok és a többi utasításaink vaibban nem tartalmaznak rendelkezést arra nézve, hogy az őrs a közzagdálkodás készpénzét, vagy annak egy részét szolgálati kiadások ideiglenes fedezésére előlegképpen igénybevehesse. Ezt a megoldási módot a gyakorlat termelte ki s az indokolt is olyan esetekben, amikor az őrs gazdasági átalányából a váratlanul felmerült kiadásokat előlegezni nem lehet, mert az átalány erre a célra kevés. A közzagdálkodás pénzének ilyen felhasználása azonban csak sürgős esetekben szolgálati érdekei és a közzagdálkodás szükségleteinek figyelembevételével történhet. A közzagdálkodás emiatt nem szenvedhet hátrányt, az őrs az előleget tehát csak átmenetileg, rövid időre veheti igénybe s csak akkor, ha az összeget a visszafizetés időpontjáig a közzagdálkodás valóban nélkülözni tudja. A közzagdálkodás pénzének ilyen felhasználása azonban mindenképpen szabálytalan eljárás volna akkor, ha más megoldási mód is rendelkezésre áll. Ha a gazdasági átalány kimerült volna s ha még elegendő idő van pénz igénylésére, kérjen az őrs előleget az illetékes ghtól.

Reménység. 1. A magasabb fizetési fokozatba jutás várakozási időit, az új előléptetési szabályzat megjelenésével kapcsolatban még nem módosították, ezidőszent tehát még a régi várakozási idők vannak érvényben. Ön 1944. július 1-ével lép a következő magasabb fizetési fokozatba. 2. Az 1924. évi 5100 M. E. sz. rendelet 2. §. 14. pontja értelmében olyan özvegyek, akik az államtól vagy az állammal viszonyosságban álló valamely intézménytől nyugellátásban részesülnek, nyugdíjas férjük halála után teljes összegben csak az egyik — magasabb összegű — nyugdíjat, míg a kisebbik összegű nyugdíjnak csak a felét s csak az egyik — a magasabb — lakárpénzt kaphatják. Az elhalt férj jogán az előírt feltételek fennforgása esetén a gyermek után nevelési járulék jár, de az özvegy ugyanekkor saját jogán nem élvezhet a gyermek után családi pótlékot, illetve nyilatkoznia kell, hogy melyiket választja a kettő közül. Az érdekelte özvegynek külön kell kérnie az ellátás megállapítását s kérvényéhez csatolnia kell a saját nyugdíjának igazolásához rendelkezésre álló okmányokat.

Takarékosság. Ilyen intézkedést — tudomásunk szerint — nem vettek tervbe.

Rába. 1. A csendőrség legénység nőstülési szabályzata előírja, hogy a nőstülő csendőrnék, vagy ha az vagyontalan, a menyasszonynak havi 15 P-t jövedelmező magánvagyonának vagy keresetének kell lennie. Ennek hiányában valamelyik hozzátartozó részéről felajánlott ugyanilyen összegű havi támogatást kell biztosítani (pénzben vagy természetben). Az állásszerű kelengye ezen felül előírt követelmény. Menyasszonya fizetését valószínűleg számításba veszik az előírt havi 15 P jövedelem fedezésére, de mert állása helyhez kötött, a csendőrnél pedig áthelyezéssel is számolni kell, nem megnyugtató megoldás ez. 2. Az Olchváry—Ridegh-féle Nyomozásban a könyvárusi forgalomban már kifogyott, sehol sem kapható.

Tp. 296/16. 1. Erre nézve az őrsön is van parancs. Nézz meg a Szolg. Szab. I. Rész 53. pontját is. Felelősségrevonásnak nincs helye. Ha hátrányos észlelete van, jelentse a szárnyparancsnokságnak, az majd megteszi a további lépéseket, ha annak szükségét látja. 2. A Tűzkereszt II. fokozatára jogosult. 3. Soron kívül csak azoknak a nőstülési kérvényét intézik el, akik a hadművelleti területről távházasságot akarnak kötni. Önnek már nincs jogcíme soron kívülségre. 4. Szép az önbizalom, de az ő k- és a iv. iskola egyidejű elvégzése természetesen lehetetlen. Nemcsak fizikailag, egyébként is. Kérje csak meg azokat, akik az öpk. vagy a iv. iskolát már végeztek. 5. Nőtlen legénység felváltásáról csak erős-kivételes esetekben (egészségi, családi okok, stb.) lehet szó. (L. a f. évi április 17-én kelt 11306/eln. 20.—1943. sz. H. M. rendeletet). Elsősorban a legrégebben ott szolgáló s ezek között is a többgyermekes és iskoláztatási nehézségekkel küzdő legénység kérelmét teljesítik. Egyébként ilyen irányú kérelmeket 1944. évben újból elő lehet terjeszteni. Mielőbbi gyógyulást kívánunk!

Számvivő. Kérdéseire mi sem tudunk még pontos választ adni. Azt hisszük, néhány hónapon belül eldől.

D. J., Rimaszombat. Csak abban az esetben kaphat nyugdíjelőleget, ha a katonai nyugdíjtörvény (1921. évi XXXII. t.-c. hatálya alá tartozik vagyis, ha 1934 január 1-e után helyezték állandó nyugállományba. Az előleg nem lehet nagyobb a megállapított törvényszerű nyugdíj 2 évi összegénél. Ha nyugdíjat bármilyen előjegyzett tartozás terhére, vagy ha a pénzt adósságok törlesztésére, vagy téli bevásárlásra kéri, nem kaphat nyugdíjelőleget, mert az általában csak a nyugdíjas gazdasági önállóságának előmozdítását szolgáló célra engedélyezhető.

Lajos pusztá. Ilyen nevű település igen sok van az országban. Pusztamonostorhoz a Becske község közelében (Nógrád vm.) fekvő Lajos pusztá van legközelebb. Ha ez nem azonos a keresett hellyel, kutasson a többi ilyen nevű településeken is. Ezeket megtalálja a községházán a Helységnevtárban.

Uzsok. Már üzentük egyszer, hogy előírtetése f. évi június 30-án lejárt. A lapot addig nem küldjük, amíg előfizetését meg nem újítja.

K. A. cső., Nagykároly. A kért cime: Naszály.

55.555. 1. Az okmányok beszerzésének ezt a módját csak végső esetben ajánljuk, mert a költségek rendszerint nem állnak arányban az eredménnyel. Két címet adhatunk: a) Baán Kálmán önkutató intézete, Budapest, VIII., Baross-utca 10. b) „Heraldika” nemességi iroda, Budapest, IV., gr. Károlyi-u. 14. 2. Olvassa el lapunk október 1-i számának 604. oldalán az „1111” jelűs üzenetünket, abban ugyanerre a kérdésre válaszoltunk.

Tichler János

papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészítmény
ápolására, fényesítésére
a kiváló

Készíti **KNAUSZ FERENC**
vegypari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

ZONGORAK
Pianinók
vétele, eladása, csere
Részletre is.

REISSMANN IMRÉNE
Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 197-9118 • KERESZTÉNY CÉG

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIKI
MAGAD ÉS CSALÁDOD
ERDEKÉBEN TÁMOGASDI

Z. J., Galánta Október 21-én kelt levelét nem kaptuk meg, de ha hozzánk kerülne, kérését tárgyalannak tekintjük.

A. J., Tolna. Előbbi levelét nem kaptuk meg. Kérését írja meg újból.

Muskotály. Egy vidéki szőlőbirtokos nagyobb mennyiségű új hordót csináltatott. A hordók olajfalára nevének kezdőbetűit vésette s ezek fölé ötágú nemesi koronát sültetett be. A tulajdonos nem nemes. Kérdesi: elkövette-e az 1930. évi III. t.-c. 83. §-ába ütköző kihágást. A kérdés azon fordul meg, hogy a hordókat forgalomba hozta-e vagy sem. Ha forgalomba hozta, kétsézkívül fenaforgo annak a lát-szata, hogy elkövette az idézett törvényszakasza ütköző kihágást, mert őt jogosan meg nem illető olyan rangfokozatot (nemesi korona = a nemesi rang jele) használt, amely a közönséget tévútra vezetheti. A cselekményért tehát fel lehet jelenteni. A döntés a bíróság feladata.

Frontharcos. A kéregetett címe: Budapest, XII., Böszörményi-út 21. szám, csendőrlaktanya.

Jó hazafi. A Nemzetvédelmi Kereszt kérelmezésének határideje már régebben lejárt, de ha a kése delmet elfogadhatóan indokolni tudja, talán figyelembe veszik kérelmét. Olyan tevékenységért, amilyen az Öné is, al általában megadják a Nemzetvédelmi Keresztet. Kérvénvét jogcímének igazolásával küldje be az Országos Nemzetvédelmi Bizottsághoz, Budapest, VII., Rákóczi-út 42., II. em. 6.

Makó. A CSERBA-háziorvos a vele háziorvosi jogviszonyban álló igényjogosultakat, amennyiben árárbetegek, a megállapított rendelési órák alatt orvosi rendelő ében, ha pedig fekvő betegek, a lakásukon köteles orvosi ellátásban részesíteni. Az orvosi ellátásért az igényjogosult az orvosnak külön díjazást nem fizet ugyan, de amennyiben azt az orvos kívánja: a) a háziorvos saátából felhasznált anyagok (gyógyszer, kötszer, iniektiók kúrálál felhasznál, alkohol, vatta, stb.) önköltségi árát; b) sürgős hívás esetén a távolságra való tekintet nélkül, egyébként pedig akkor, ha a beteg és a háziorvos lakása közötti távolság a 2 km-t meghaladja, a felmerült fuvar költséget is megtéríteni tartozik.

Bérbaltavár. Kapornak község Vas megyének elcsatolt részén van.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Dr. V. E. Ujvidék. Művészi képek. Egyiket felhasználjuk. Kár nagyított képeket beküldeni, nekünk egészen kis képek is megfelelnek, ha élesek. A szükséges nagyítást mi elvégeztetjük.

Ujvidék 5/1. Nincs sok tanulság benne. Küldjön lehetőleg más tárgyút és tanulságosabbat.

Nemzetországából behozott törvényszegített Vidder (kosorru) tenyészny. lak kaphatók:

Ivarértétt darabja P 110.—
süldő " " P 100.—
oly lassított " " P 90.—
1:1 Ivararányban 80-80 bakok darabja P 60.—

Megrendelhető MÁVAD Budapest, V., Honvéd-utca 16. Tel. 116-750.

AJAX
acélárak

RÁBA
teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerencsés-, szerkesetli-, rozda-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Szürke öntvények. Csavar és szerencsés-árak. Keskenyvágnány vasuti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkesetek. Hidak. Daruk. Textilgépkatrészek. Szekérkerékek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPCYAR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

Dona. Amit ír, az teljesen úgy van, de közismert dolgok ezek, nem tudunk helyet szorítani. Üdvözljük.

v. K. I. Nagyvárad. Jó, közöljük.

T. S. Bácskúla. Nem célszerű ilyesmit megszellőztetni. Más régi emlékeivel szívesen látjuk.

P. J. Mult század végéről való vers, valószínű akkori folyóiratról.

Versenyfeladat.

A község szélén lakó állatorvos egy téli reggel feljelen-tést tesz az örsön, hogy az éj folyamán a háztól távol volt s ezalatt értéktárgyait és ruhaneműjének egy részét ismeretlen tettes ellopta. A kár 4000 pengő.

Az örs járőre az alábbi helyszínt találta:

A lakás udvarra nyíló üvegajtaja nyitva áll. A tettes hamis kulcsot használt, ezt bent hagyta a zárban. A lakásban rendellenesség, a tettes mindent felforgatva kereste a holmit. Használható ujjnyom nem maradt, lábnyom nincs.

Az udvart az éjjel esett friss hó borítja. A háztól az udvaron keresztül a deszkakerítésig egy személytől származó lábnyomcsapás vezet a hóban. A kerítés egyik deszkája szabadon lóg. Az utcán a fasoros gyalogjárdát keresztezve a lábnyomcsapás továbbvezet, majd a kocsiúton elvész.

Ezt a lábnyomcsapást a gyalogjárdán végigvezető másik lábnyomcsapás keresztezi. Ez utóbbi egyik lábnyoma a tettes lábnyomát széttronsolta. Egyébként a gyalogjárdán végig húzódó lábnyomcsapás a következő jellegzetességet mutatja:

1. A nyomok túlságosan széles talpú, feltűnő nagy láb-belítől erednek, a lépések hossza aránytalanul rövid.

2. A lábnyomcsapás keresztezésétől néhány lépéssel arrébb az egyik jobbszélső lábnyom mellett egy botszúrás nyoma, ugyanakkor a baloldali nyom mellett egy négyzet alakú tárgy benyomata és olajfolt látszik. Az egyik nyomba beletaposva pipadohány törmelék és pipából kikotort dohánymaradék látható.

Kérdés: 1. Mikor történt a bűncselekmény?

2. Kit lehetne tanuként kikérdezni, aki az előző kérdésre adatokat adhat?

Csak legénységi állományúak vehetnek részt a versenyben. A hibátlan megoldásokat jó könyvvel jutalmazzuk. Írja meg mindenki, hogy milyen könyvet szeretne.

Határidő: 1943 december 1.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felolós: Györfy Aladár igazgató.

Jó Bertalanné
Butort butorszalonjából vásároljunk bizalommal
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3. Telefon: 223-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Egyenruházat HOKSARI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ KÖRÜI 60

A legjobb úri és

EGYENRUHÁK
szabója

Kriston János
egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VIII.,
Baross-tér 1. I. 8.
Telefon: 349-606
Postai szétküldés

HUSZÁR PENGE

ORÁT arany-ezüst **EKSZERI** vásároljunk
BUOCZ VILMOS óras- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
 árak
 Vesszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházati felszerelési cikkeket esztét.
KAZAI JÓZSEF cégnél
 vásároljunk
 A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

Pontos **ORÁT**, arany-ezüst **EKSZERI**
 Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett óras- és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű orajvevőket. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bömer-tér 3. Telefon: 26-43.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei osztályának szerződött szabója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

PONTOS szolgálathoz
 pontos **ORÁT**! Arany,
 ezüst ékszer M!

Optika, fotóclkek.

Gede Lajos
 ÓRAS-ES-EKSZER-ÉSZNEL
 VÁSÁROLUNK

Székesfehérvár
 Zita királyné-út 2. sz.

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 36.

A magy. kir. csendőrség szerződéses
 szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
 jainak kedvező fizetési feltételek

EGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
 Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS

DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST IX., MESTER-U. 38. Pontos postai kiszolgálás.

Forraláshoz,
 melegítéshez,
 főzéshez

szabadban, háztartásban célszerű, takarékos,
 veszélytelen a

CEROLUX

SZILÁRD ÉGŐTABLETTA

Denat. szpiritusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
 festéküzletekben.

**Egymagában
 vagy tejjel keverve
 kitűnő!**

VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS

**MASOLO IRONT
 HASZNALJUK**

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST